

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

1 M A Y I S

DSF / Sendikal Haklar Bildirgesi

ŞİDDET OLAYLARI RAPORU

Latin Amerika Komünist Partileri
Konferansı Deklerasyonu - 2

Askeri Detant için

21 Mart'tan 21 Mayıs'a

TÜSTAV

Cilt/9 Mayıs - Haziran - 1978 Sayı 53/54

İÇİNDEKİLER

22 Mart 1978'den 21 Mayıs 1978'e	3
Şah Despotizminin Sonu Yakındır	6
Nötron Bombası Bir Saldırı Silahıdır	9
Hükümet Gerici Saldırıları Karşısında Bocalamaktan Vazgeçmelidir	22
1 Mayıs 1978 Demokrasi Güçlerine Yeni Görevler ve Sorumluluklar Yüklüyor	25
Karaib Bölgesi ve Latinamerika Ülkeleri Komünist Partileri Konferansı Deklerasyonu—2	36
DSF Kongresi Yapıldı Sendikal Haklar Evrensel Bildirgesi	53
TSİP'in C. Senatosu Araştırma Komisyonuna İlettiği Şiddet Olayları Raporu	63

TÜSTAV

Sahibi : Öner Cıraoğlu / Yazışmaları Müdürü : Yusuf H. Çebi / Yazışma adresi :
P.K. 71 - İstanbul / Yönetim ve havale adresi: Öner Cıraoğlu, Cağaloğlu Baş-
muhasip Sok. Tan Apt. No. 10/11 İstanbul / Abone Şartları: Yıllık: 200, altı
aylık 100 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: Evren Matbaası / Baskı: Ören
Basımevi / İlan: Tam sayfa: 500 lira, diğer ilânlar santimi 25 lira / Basıldığı
Tarih : 2 Haziran 1978

22 Mart 1978'den 21 Mayıs 1978'e

22 MART 1978

- Türk Hava Yollarına yüzde 60, Devlet Demiryollarına yüzde 40-80 oranında zam yapıldı.
- «Faşizme ihtar» direnişine katılan 118 kişi tutuklandı.
- DİSK Genel Başkanı, «Demokratik tepkimiz, demokrasiden yana olduğuna söyleyen kurum ve kişilerce en azından saygıyla karşılanmalıdır. (Biz sağa da sola da karşıyız) diyerek faşizmi önlemek mümkün değildir. Asıl tuzak budur.» dedi.
- POL-DER İstanbul Şubesi Başkanı, İstanbul Üniversitesinde 16 Mart günü meydana gelen katliamın polis örgütüne 10 gün önce bildirildiğini açıkladı.
- NATO Komutanı General Haig, «Türkiye'nin elindeki silahların 1980 yılında modası geçecek» dedi.
- Cumhurbaşkanı Korutürk, Pakistan Cumhurbaşkanı Calduri'ye bir mesaj göndererek, eski Başbakan Butto'nun ölüm cezasının hafifletilerek, hayatının bağışlanmasını istedi.

23 MART 1978

- Gaziantep Eğitim Enstitüsüne atanan TÖB-DER üyesi müdür yardımcısı komandolar tarafından öldürüldü.
- H.Ü. Beytepe Kampüsünde komandoların sürdürdüğü saldırı olaylarıyla ilgili olarak bir bildiri yayınlayan 400 öğretim üyesi ile üniversite personeli, üniversitede görevli güvenlik kuvvetlerinin tarafsızlıkla bağdaşmayan bir tutum içinde bulduklarını belirterek, önceki gün yapılan saldırıyı kınadıklarını açıkladılar.
- Japon hükümeti, ülkenin nükleer enerji üretiminde dünyada ikinci sıraya yükseldiğini açıkladı.

24 MART 1978

- Komandoların karargâhı haline gelen Site Öğrenci Yurdunu aratan Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz, başından vurularak öldürüldü.
- Adalet Bakanı Mehmet Can, Savcı Doğan Öz'ün öldürülmesinin organize güçlerin planlı bir eylemi olduğunu söyledi.
- Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, IMF'nin Türkiye'ye 450 milyon dolar kredi açmasını sağlayacak «Niyet mektubu»nu imzaladı.
- Kıbrıs Türk kesimi Başbakanı Nejat Konuk istifa etti.

25 MART 1978

- TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün öldürülmesinin kontr-gerilla eylemi olduğunu belirterek, «Kökünü CIA'dan kaynaklanan ve Türkiye'deki gizli odaklardan yürütülen halk ve demokrasi düşmanı mizansen, seçkin adalet görevlilerinden Doğan Öz'ün öldürülmesine kadar varmıştır.» dedi.
- DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Doğan Öz'ün öldürülme olayını kınadıklarını açıklarken, «Faşist ve gerici güçlerin temsilcisi MC iktidarının tüm devrimci, ilerici, demokrat güçlerin mücadelesi sonunda düşmesiyle telâşa kapılan faşist dikta heveslileri bireysel ya da kitlesel cinayetlerine devam etmektedirler» dedi.

26 MART 1978

- DİSK: «Üretimi ellerinde bulunduran Türkiye işçi sınıfımızın faşizme karşı eylemi, faşizm tırmanmaya devam ettikçe, etkisini artırarak sürecektir.»
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, hükümetin DİSK'in iki saatlik işi bırakma eylemine karşı tutumunu «umut verici» bulduklarını söyledi.

28 MART 1978

- Maliye Bakanlığı, mal mukabili ithalat yoluyla fiilen giriş yapılmış mallar için kur farkı ödeme süresini 3 aydan 10 aya çıkardı ve ödemenin taksitlerle yapılmasını kararlaştırdı.
- İçişleri Bakanı Özyayınlı, «Yıllardır milliyetçi olduklarını ve güvenlik kuvvetlerine yardım ettiklerini söyleyenlerden katil zanlıları çıktığını, kuruluş amaçlarını aşan dernekler yoluyla ve bilinçli olarak devlet dairelerinde «OBA» adı altında örgüt kuranlar bulunduğunu» söyledi.
- Bakanlar Kurulu, yurt dışındaki kadroların üçte birini iptal etti.
- İsrail, işgal altındaki Gazze ve Batı Şeria'da yaşayan Filistinlilerin barış görüşmelerine katılmalarını kabul etti.

29 MART 1978

- Cumhuriyet Senatosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı, «Türk - ABD ilişkilerinde eskiye dönülemez» dedi.
- FKÖ, Güney Lübnan'da ateş-kesil kabul ettiğini açıkladı.
- İran'da 400 siyasi tutuklu ve hükümlü, askeri mahkemeler yerine sivil mahkemelerde yargılanma taleplerinin yerine getirilmesi amacıyla açlık grevine başladı.

30 MART 1978

- Eğitim Enstitülerinin yarı yıl tatili 17 Nisana kadar uzatıldı.
- İstanbul Valisi İhsan Tekin, 16 Martta İstanbul Üniversitesine bombalı ve silahlı saldırıda bulunanların kimliklerinin saptandığını açıkladı.

31 MART 1978

- Demirin devlet eliyle ithal edilmesi kararı demir ithalâtçılarının baskısı sonunda değiştirildi ve «sanayicilere kendi ihtiyacı için» demir ithal hakkı tanındı.
- İtalya'da Hıristiyan Demokrat Parti, Aldo Moro'yu kaçırın Kızıl Tugayların isteklerinin kabul edilmeyeceğini açıkladı.

1 NİSAN 1978

- Anadolu Ajansı Genel Müdürü Atilla Onuk görevinden alındı.
- TİP Genel Başkanı Behice Boran «CHP'nin tavrı demokrasi için işbirliği yollarını kapatıyor» dedi.

2 NİSAN 1978

- CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit, sosyal demokrasi Marksizmden kaynaklandığı için, CHP bünyesindeki akıma «sosyal demokrasi değil, demokratik sol» adını verdiklerini söyledi.
- İsrail'de 25 bin kişi Menahem Begin'in barış konusundaki katı politikasını protesto ederek, «asıl görevlerinin çocuklarının barış içinde yaşamasını sağlamak olduğunu» söylediler.

4 NİSAN 1978

- Malatya ve Kahramanmaraş'ta, komandoların saldırısı sonucunda iki kişi öldü.
- İstanbul Üniversitesi'nde yeterli önlemlerin sağlanmadığı gerekçesiyle, yeniden öğrenime ara verildi.
- İsrail kuvvetlerinin Güney Lübnan'dan çekilmeye başladığı açıklandı.

- İstanbul Barosunun 100. kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığı konuşmada Başbakan Ecevit, «Ölüm cezasının kaldırılması düşüncesi toplumumuzda gitgide yaygınlık kazanmaktadır.» dedi. İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın ise, «Devletin insanın yaşama hakkını ortadan kaldırmasına karşıyız.» dedi.
- İzmir Tarih İplik Fabrikasında MHP'ye zorla para yardımı toplayan işçilerden 5'i tutuklandı.
- Sovyetler Birliği ile imzalanan 19. Ticaret Protokolüne göre, Türkiye SSCB'den elektrik enerjisi, helikopter ve yolcu uçağı alacak.
- Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku, Orta Doğu'da barışın sağlanabilmesi için ilk adım olarak İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesinin şart olduğunu belirtti.

- Libya Türkiye'ye 450 milyon dolarlık petrol kredisi açmayı kabul etti.
- İskenderun Demir Çelik'te 500'den fazla teknik eleman, faşist baskıları ve saldırıları ayrıca son olarak komandoların bir mühendisi dövmelerini kınamak amacıyla direnişe başladı.
- Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğüne İzzet Sedes atandı.
- İran muhalefet çevreleri, Şah rejimine karşı 10 günden beri çeşitli kentlerde yapılan gösteri ve direniş hareketlerinde halkla polis arasında meydana gelen çatışmalarda 71 kişinin öldüğü, yüzlerce kişinin de yaralandığını bildirdiler.

bir YORUM

Şah Despotizminin Sonu Yakındır

Emperyalizm, dünyanın dört bir yanında olduğu gibi Orta Doğu'da da mevzilerini yitirmekte, etkinliğini kaybetmektedir. Halkların sömürüye, zulme ve baskıya karşı direnişi geliştikçe, barış ve özgürlük güçleri çoğaldıkça emperyalizmin suyu kaynıyor, eski ilişkiler miadını dolduruyor. Emperyalizmin, doğan şartlara kendini uyarlaması çabaları da boşuna çünkü; halkların barış ve özgürlük mücadelesinin artık günümüzde varmayı amaçladığı net bir hedefi var: Bağımsızlık ve sosyalizm. Şu ya da bu biçimde bu amacın gerçekleşmesini engelleyecek bütün formüller geniş emekçi yığınların tasvibini almaktan uzaktır.

Emperyalizm, halkların bu kararlı tutumu karşısında çıkarlarını koruyabilmek ve herhangi bir bölgede varlığını sürdürebilmek için eski ve yeni ilişkileri bir arada deniyor. Öyleki bugün artık emperyalizmin yumuşak geri çekilme politikası ile saldırganlığı aynı olayda bir arada ve iç içe yaşanabiliyor. Güney Afrika'da ırkçı kaleleri en az kayıpla terketme planlarının yanında bu halkların silahlı kurtuluş güçlerini sindirmek için ırkçı yönetimlere elinden gelen desteği sağlamayı ihmal etmiyor emperyalizm. İsrail'in militarist ırkçı ve yayılmacı siyasetini yıllardır kayıtsız şartsız destekleyen ABD emperyalizmi gün geliyor bu ülkenin Güney Lübnan'da giriştiği işgal hareketine *pirim vermez* kılığına girebiliyor. Ancak emperyalizmin bu iki yüzünden biri, saldırgan ve baskıcı-gerici yüzü her zaman ağır basıyor ve belirttiğimiz gibi, bunu da halkların kararlı mücadele belirliyor. ABD emperyalizminin İran'daki konumu ve Şah despotizminin İran emekçi halklarının sınıfsal ve ulusal haklarını emperyalizm adına gasbetmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Bunca yoğun baskı ve zulme karşın, tarihi, nice şanlı ayaklanmaların ve kahramanca mücadelelerin üzerine kurulu olan İran emekçi halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini sindirmek, özgürlük için verdikleri mücadeleyi *durdurmak* mümkün olamamıştır. Faşist Şah diktatörlüğünün egemenliği her zaman bıçak sırtında olmuştur.

Ne ki Şah yönetimi ABD emperyalizminin bölgedeki çıkarlarının baş jandarması rolünü layıkıyla yerine getirebilmek için emekçiler üzerindeki sömürü ve baskılarını son yıllarda alabildiğine artırmış bulunmaktadır. Sahte reformlarla halkın mücadelesinin önüne geçemeyen Şah, artık zulüm ve baskıdan başka çıkar yol bulamamaktadır. Özellikle son yıllarda İran, sınıf mücadelesinin alabildiğine kızıştığı bir ülke olarak göze batmaktadır. Muazzam petrol gelirleri üzerine şekillenen bir avuç işbirlikçi İran burjuvazisinin emperyalizmle bağları pekiştikçe halkla arasındaki çelişkiler derinleşmekte, tüm ulusal ve demokratik güçlerle yönetimi karşı karşıya gelmektedir.

İran işçi sınıfının partisi Tudeh, monarko-faşist yönetime karşı tüm ulusal güçlerin birliğini savunmakta ve bu güçlerin cephesini oluşturabilmek için bütün gücüyle çabşmaktadır. Musaddık öncülüğünde gerçekleşen ve emperyalistlerin müdahalesiyle bastırılan milli burjuva başkaldırı geleneğini izleyen güçlerin de bu cephede yeri vardır. Değişik uluslardan oluşan geniş bir demokratik cephe, Parti öncülüğünde ve son yıllarda ete kemiğe bü-

rünmeye başlamıştır. Bu geniş cephe içinde İran toplumunun karmaşık yapısı bütün özgüllüğüyle yansıyor.

Komünistlerden, kendini marksist ilan eden çeşitli müslüman gruplarına ve yönetimle kan davasını sürdüren aşiretlere kadar değişik konumlarda toplumsal güçler bu cephede yer almaktadırlar.

Son iki yılda yığınlar hoşnutsuzluklarını çeşitli vesilelerle açığa vurdular. Siyasi hakların tümden rafa kaldırıldığı, yurtseverler üzerinde amansız baskıların devam ettiği, cezaevlerinin siyasi tutuklularla doldurulduğu, Savak'ın işkence ve katliamlarının geniş boyutlara ulaştığı son yıllar, aynı zamanda demokrasi yanlısı güçlerin tepkilerinin de yükseldiği yıllar oldu. Özellikle 1977 yılının kurban bayramı günlerinde Kom ve Tebriz gibi, Müslümanların yoğun olarak yaşadıkları kentlerde ayaklanmalar kitlesel bir karaktere büründü, yönetim, yaygın katliamlara ve geniş çaplı tutuklamalara başvurmak zorunda kaldı. Bu ayaklanmalarda öldürülenlerin sayısı *resmi* kaynaklara göre onlarla ifade edilmekle birlikte, gerçek sayıları TUDEH'in yayınlarından izlemek mümkün oldu. 600'ü aşkın insanın öldürüldüğü 1977 ayaklanmaları gerçi bastırıldı ama başta bu kentler olmak üzere İran'ın büyük kentlerinde havanın gerginliğini koruduğu biliniyordu.

6 Nisan'da gelen haberlere göre Tebriz, Kom, Tahran gibi merkezler başta olmak üzere İran'ın pek çok büyük şehrinde ayaklanmalar yeniden patlak vermişti. Göstericilerle devlet kuvvetleri arasında yoğun çarpışmaların olduğu ve çok sayıda insanın öldürüldüğü bildiriliyordu. Tabii yine verilen resmi rakamlarda ölü sayısı onlarla ifade ediliyordu ve gerçek rakamlar ise bunun çok üstünde idi. Bu kez ayaklanmacılara küçük esnaflar da katılmışlardı. Yerli ve yabancı bankalar güvenliklerini, vitrinlerini tuğla duvarlarla kaplamakta görüyorlardı. Halk yığınları göstericilerle bütünleşmiş ve halk düşmanlarının yüreklerine korku salmıştı. Emekçi yığınların önderi TUDEH bu gösterilerde yayınladığı çeşitli bildirilerle, Şah düşmanlarını ortak bir cephede mücadeleye çağırıyor, işçi sınıfı önderliğinde, demokrasiden ve ulusal çıkarlardan yana tüm güçlerin birliği savunuyordu.

Gösteriler, bundan önce olduğu gibi, devlet güçleri tarafından önlendi. Binlerce ölü, yaralı ve tutuklu arkada kaldı. Ancak olaylar bir şeyi daha kanıtladı:

İran yönetimi, bölge halklarının güvenliği ve barış için gerçek bir tehlikedir. Hızlı bir silahlanma ve yayılmacı siyaset, rejimin egemen karakterini oluşturuyor. Gerici rejimlerle işbirliği ya-

pıp halkların özgürlük mücadelesini ABD emperyalizmi adına boğmaya çalışan girişimleri, Çin dahil bütün anti-sovyetik güçlerden destek bulmaktadır. Emperyalizmin güdümünde gittikçe yoğunlaşan bu politikanın karşısında ise, başta İran halkları ve emekçileri olmak üzere, bölgenin barıştan ve özgürlükten yana güçleri bulunmaktadır. Sosyalist sistemin öncülüğünde emperyalizme karşı verilen genel mücadelenin tüm bileşenlerini içinde barındıran bu kutuplaşmada Şah yönetimi gittikçe tecrit olmaktadır. Çin'in ve gerici arap rejimlerinin dostluğu bu tecriti önlemeye yetmiyor. Ve bu dayanışma atmosferi içinde, başta TUDEH olmak üzere İran halklarının ve emekçilerinin kurtuluş mücadelesi günden güne güçleniyor, Şah'ın baskıcı yönetimini zorluyor. Artık İran içten içe kaynıyan bir ülkedir ve bunun ardından kaçınılmaz olarak barış ve özgürlükten yana güçlerin kesin zaferi gelecektir.

7 NİSAN 1978

- Türkiye Odalar Birliği Başkanı Dıblan, hükümetin aldığı aşırı fiyat yükselişlerini önleyici ve kamu harcamalarını kısıtlayıcı mali önlemleri yerinde gördüklerini, ancak kredilerin kısılmasını, mevduat ve krediye uygulanan faiz oranlarının değişik tarifelere bağlanmasını, «vergi yükünün sanayi sektörüne kaydırılmasını» olumlu bulmadıklarını söyledi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı sanayi kesiminde enerji kısıtlamasının yarı yarıya azaltılacağını söyledi.
- Başkan Carter, özellikle Sovyetler Birliği ve sosyalist blok ülkelerinin şiddetli tepkileri üzerine, nötron bombasının yapımından «şimdilik» vazgeçildiğini açıkladı.

bir YORUM

Nötron Bombası Bir Saldırı Silahıdır

V. Viktorov

Bugünlerde nötron bombası konusunda çok şeyler yazılıyor, söyleniyor. Söylenelerin ezici çoğunluğu, yeni tip nükleer silahın üretim ve yerleştirme planlarını hiddetle kınayan bir içeriğe sahip. Sadece bu keskin kitlesel imha aracının yapımını haklı göstermeye çalışan bomba yandaşları, bu silahı, övgüyle «insancıl»

bir silah olarak niteliyorlar. Sağ duyuyla alay eden bu kallesçe düşünceler, gerçek insanlıktan uzaktır. Bütün bu düşüncelerin amacı kamuoyunu yanıltmak, insanları öldüren, ama yapılara, demiryolu istasyonlarına, fabrika ünitelerine ve köprülere dokunmayan bu «harika bomba»nın zararsızlık niteliklerine zorla inandırmaktır. Ama silahlanma yarışının savunucularına sadece saf insanlar inanabilir. «Bunun insancıl bir bomba olduğunu söylüyorlar. Ama bu insancılık sadece yapılara gösteriliyor», diye yazıyor Amerikalı Fizikçi G. Okowill.

Nötron bombası çevresindeki savaş, ne bugün ne de dün başlatılmıştı. Bombaya ilişkin ilk sözler daha 60 yıllarının başında batı basınının, özellikle Amerikan basının sayfalarında görünmeye başladı. Daha o zamanlar, savaş mesleği masasından beslenen bazı Amerikalı bilim adamlarının kafalarında, tıpkı ölüm ışını gibi insanları öldüren ama zarar görmeyen maddi değerleri zafer sahibine bırakan bir silah yapma fikri doğmuştu.

«Washington Post and Times Gerald» gazetesi 26 Haziran 1961 yılında, muhabiri G. Caimons'un bir makalesini yayınladı. Makalede şöyle deniliyordu: «Nötron bombası, insanı öldürmeye yönelik bir silahtır. Nötron bombasını, «ayrışmaz», «termonükleer» bomba ya da «temiz» bir bomba olarak niteliyorlar. Bildiğimiz kadarıyla bu silah, kimyasal patlayıcının büyük enerjisi yardımıyla hidrojen ya da termonükleer bombanın patlatılması ilkesine dayanıyor... Eğer atom patlayıcısının kullanılmaması teknik bakımdan olası olsaydı, o zaman termonükleer bomba, atom ve hidrojen bombasına kıyasla daha az görelî radyoaktif parçalanma maddesi verirdi. Bununla beraber bombanın patlaması, betonu, demiri, toprağı, kurşunu ve insan vücudunu parçalayabilecek büyük enerji nötronları seli meydana getirirdi. Bu nedenle, darbe dalgasının yol açtığı zararı en aza indirebilecek bir yükseklikte patlatılan nötron bombası, ışınlarıyla hastalıklara ve insanların ölümüne neden olacaktır. Organik olmayan maddeler, görelî olarak zarar görmeyeceklerdir.»

Bilindiğı üzere atom bombaları, uranyumun atom çekirdeğinin parçalanma sürecinden yararlanılması esasına dayanır. Bu süreç sırasında çekirdek içi muazzam bir enerji açığa çıkıyor, insan için zararlı radyoaktif kalıntılar, nükleer parçalanma ürünleri oluşuyor.

1950 yıllarının başında yeni tip bir nükleer silah-hidrojen bombası yapıldı. Bu bombada ,ağır elementlerin (uranyum-235 ve plütonyum) atom çekirdeklerinin parçalanması yerine bir nükleer

sentez reaksiyonu oluyor, yani hafif elementlerin atom çekirdekleriyle hidrojen izotopları (deyteri ve tritiya) birleşiyordu. Böyle bir sonucun elde edilmesi için hidrojen izotopunun çekirdeğinin yüz milyonlarca derece sıcaklığa kadar ısıtılması gerekir. Bu ise ancak nükleer bir kaynağın patlayıcı olarak alınan atom bombasının yardımıyla olasıdır.

Ama böyle bir hidrojen cephesinin patlaması sırasında tıpkı atom bombasında olduğu gibi doğal çevre, parçalanmanın radyoaktif kalıntılarına bulaşıyor, bu ise sadece saldırı kurbanı için değil, radyoaktif zarar nedeniyle düşman toprağını hemen işgal edemeyen saldırgan için de bir tehlike teşkil ediyor. Bu nedenle nükleer silah yapımcılarının düşüncesi, hidrojen bombasının böyle istenmeyen sonucunun nasıl giderileceği, yani nükleer sentez süreçleri için gerekli ısı koşullarını yaratan ayrışma bombasının yerini alacak bir başka güçlü kaynak üzerinde çalışma şekline dönüştü. Sentez reaksiyonunun ya yeni kimyasal patlayıcı maddelerin, ya da lasser ışınının yardımıyla başlatılmasının düşünüldüğü nötron bombası taslağı böyle ortaya çıktı.

Yeni kuşak nükleer silah yapımı fikri, Amerikalı «şahinler»den, özellikle Capitol tepesine yerleşen kişilerden coşkun destek gördü. Son derece sağcı görüşlere sahip olan Senatör Thomas Dodd, 14 Temmuz 1961'de ABD Senatosu'nda konuşurken yeni silahı övdü: «Nötron bombası herhangi bir maddi zarara yol açmayacaktır. Hiçbir radyoaktif zehirlenmeye neden olmayacaktır. Sadece önceden saptanan bölgedeki tüm canlıları derhal öldürecektir.»

Nötron bombasının ilk denemesi, 1963 yılı baharında Nevada eyaleti çölünde yapıldı. Bu sırada İngiltere'nin de katılımıyla SSCB ve ABD arasında, tüm tükler silah denemelerinin yasaklanması konusunda yoğun görüşmelerin yapılması da ilginç bir husustur. Birleşik Devletler, uygun bir denetim olmadıkça böyle bir yasaklamayı onaylamayacağını açıkladı. Ama gerçekten mesele sadece bu muydu? Hayır, Amerikan askeri çevrelerinin ve savaş üzerine çalışan bilim adamlarının, nötron silahı da dahil yeni silah örneklerini mükemmelleştirme deneylerine devam etmeleri gerekli idi. ABD özellikle bu nedenle nükleer denemelere kapsamlı şekilde son verilmesine (yeraltı nükleer patlamaları yasak dışı bırakılmıştı) ilişkin anlaşmanın imzalanmasına engel oldu. Nükleer denemelerin yasaklanması konulu görüşmelerdeki Amerikan Heyeti Başkanı Elçi Wodsworth on yıl sonra bunu kabul etti: «Kurmay Başkanları Birleşik Komitesi'ne göre denetim sorunu sadece

bir sis perdesi idi, yoğun deneme programlarının devamı ise gerçek amaçtı. Sonunda kurmay başkanları üstün geldiler.»

Nötron silahını geliştirme planları daha o zamanlar, 1960 yıllarının başında, özellikle çeşitli ülkelerin bilim çevrelerinde kaygıya yol açtı. Bilim adamları, henüz kapalı laboratuvar odalarından ve deneme poligonları sınırlarından çıkmadan nötron bombasının durdurulması konusunda uyarıda bulundular. Örneğin 1964 yılında Sovyetler Birliği'nde, «Atom ve Barış» monografisi yayınlandı. Monografinin yazarı, SSCB Bilimler Akademisi Yedek Üyesi olan tanınmış bilim adamı Profesör Yemelyanov çalışmasının, «Nötron Bombası, Uygur Canavarların Silahıdır» başlıklı bölümünün tümünü ABD savaş-sanayi çevrelerinin yeni tip kitle sel imha silahından edinme niyetlerinin ortaya çıkarılmasına ayırmıştı.

ABD'de nötron silahı üzerinde yapılan çalışmalar uzun zaman büyük bir gizlilik içinde yürütüldü. Bu çalışmalar için çeşitli «barışçı» kuruluşlar çizgisinde yatırımlar yapıldı. Son yıllarda kısmen, halen eski ABD Savunma Bakanı D. Schlesinger'in başkanı bulunduğu Enerji İnceleme ve Araştırma Dairesi bütçesinden paralar ayrıldı. Görünüşe bakılırsa bu gizlilik, henüz mükemmelleştirilmesi, kullanım ve yerleştirme planlarının görüşülmesi nedeniyle nötron silahı çevresinde dehşet yaratmama isteğinden ileri geliyordu.

Şu soru ortaya çıkıyor: NATO Nükleer Planlama Grupları'nın geçen yılın sonunda Barri'de (İtalya) yapılan son dönem toplantısında Birleşik Devletler neden açıkça, bağıra bağıra nötron silahını Batı Avrupa'ya ithal etme niyetini açıkladı. Böylesi bir içtenlik, bazı Batı Avrupa ülkeleri yöneticilerini bile kuşkulandırdı. Ama bu adımın bir açıklaması vardır.

Birincisi, Birleşik Devletler'deki askeri çevreler, kendi isteklerini öteki devletlere zorla kabul ettirme, uyguladıkları «güç» politikasının maddi temelini pekiştirme olanağına sahip olabilmek için silah depolarını sürekli olarak yeni tip nükleer silahlarla doldurmayı amaçlıyorlar. Galiba şimdi nötron silahının uygulamada yerleştirilmesi konusunda konuşmaya başlama zamanının geldiğine karar verdiler.

İkincisi, «soğuk savaş» savunucularının direncine rağmen Ota Avrupa'da silahlı kuvvetlerin ve silahların azaltılması konusunda görüşmeler yapılırken, uluslararası gerginlik yumuşaması eğiliminin kendine yol açmaya devam ettiği koşullarda Birleşik Devletler NATO'daki müttefiklerine, bu bölgedeki askeri varlığını

sadece azaltmamakla kalmayıp, aksine, genişlettiğini göstermek istiyor. Böylece, bu askeri blokun saflarını sıklaştırma ve bloktaki merkezkaç güçlerin gelişmesini önleme girişiminde bulunuluyor.

Üçüncüsü, ABD, nötron bombasının reklamını yaparken, bu silahın sadece düşmanın canlı güçlerine karşı kullanılacağını ve sözde bu silaha sahip olan hiç kimseye zararı dokunmayacağını, yoğun nüfuslu Avrupa kentlerini yıkmayacağını kanıtlamaya çalışarak, Batı Avrupa kamuoyunu bu silahın olası kullanım perspektifiyle uzlaştırmayı amaçlıyor.

Nihayet, Amerikan savaş-sanayii şirketleri için «çekici» olan yeni silahın üretimi, bu şirketler için Kongre'den ek kredi koparma aracıdır.

Nötron bombasının Amerikalı «babaları», bu silahı mükemmelleştirme ve geliştirme işlemini hemen tamamlamakta acele ettiler. Çünkü silahlanma yarışının sınırlandırılması sorunlarına ilişkin antlaşmanın, yeni tip nükleer silahların mükemmelleştirilmesini engellemesinden korkuyorlar. «Eğer denemelerin yasaklanması konusunda kapsamlı bir anlaşma imzalanırsa, gelecekte ek denemelerin gerekmesi nedeniyle, bu tip silahın (yani nötron bombasının, V.V.) daha da işlenmesi sınırlandırılmış olacak». ABD Kongresi'nin isteği üzerine geçen yılın Temmuz ayında ABD Ulusal Güvenlik Meclisi tarafından özel olarak hazırlanan raporda bu açık itiraf yer alıyor.

Ama Batı'daki askeri kuruluşlar ve savaş sanayii tekelleri için yararlı olan şey, nükleer-anlaşmazlık ve silahlanma yarışı koşullarında yaşamaktan bıkan çeşitli ülkelerdeki milyonlarca insanın çıkarlarına tamamen ters düşüyor. «Nötron bombasına hayır!» parolası altındaki kitlesel protesto hareketi bugün dünyanın birçok ülkesinde güç topluyor.

Nötron silahının yapımı, gerek askeri, gerek siyasal ve gerekse ekonomi alanlarında tüm insanlık için tehlikeli sonuçları da beraberinde getiriyor. Çünkü her şeyden önce büyük halk yığınlarının imhası için öngörülen yeni tip nükleer silahın ortaya çıktığını gösteriyor. Nötron bombasının savunucuları boş yere bombanın öldürücü etkisinin sadece askerlere dokunacağını kanıtlamaya çalışıyorlar. Nötronlu nükleer mermilerden çok daha küçük çapta hedefleri olan «klasik» tipteki silahlar yardımıyla yapılan savaşlar bile sivil halka acı çektirdi ve ölüm getirdi. Bu nedenle, yeni tip kitlesel imha silahının kullanımının ne denli korkunç olacağı göz önüne getirilebilir. SSCB Bilimler Akademisi Başkanı, Akademisyen A. P. Aleksandrov SSCB Yüksek Sovyeti'nin dö-

nem toplantısında yaptığı konuşmada haklı olarak bu noktaya işaret etti: «Bu silah sadece öldürmüyor. Her ölünün payına, çeşitli dozlarda radyasyon alan on katı fazla insan düşecek, Bu insanların bir kısmı farklı zamanlarda ölecek, hayatta kalanlar ise genetik ve kalıtım bozuklukları nedeniyle sakat bir kuşağın ortaya çıkmasına neden olacaklar. Bu, gelecek kuşaklarımıza yönelik kitlesel bir silahtır, insanlık için en büyük mutsuzluk olacak sınırsız termonükleer savaşı kışkırtan silahtır...»

Amerikan kaynaklarına göre 2-3 kilotonluk bir nötron mermisi patlayınca 20-30 kilotonluk nükleer silah kadar radyasyon yayar. Nötron ışınımının dolaysız etkisinden başka öteki radyasyon tiplerine göre vurucu bir radyoaktiviteye sahip olduğu çok iyi biliniyor. Bu, nötron ışınımının etkisi altında kalan çevredeki her şeyin (toprak, yapılar, canlı varlıklar) radyoaktifli olması, havadaki azotun ise radyoaktifli karbona (karbon-14) dönüşmesi demektir. Bu nedenle nötron bombasının «temizliğine», ortamı radyoaktiviteye bulaştırmadığına ilişkin her türlü söz aldatmacadır.

Nötron bombası taslaklarının onaylanmasının doğuracağı sonuçların tüm ağırlığını anlayan Cumhuriyetçi Senatör M. Hatfield, ABD Senato komisyonlarından birinin toplantısında, «Bu karar, Harry Trumann'ın atom bombasının atılmasını emrettiğinden bu yana alınan en önemli karardır» diye açıkladı.

Nötron bombasının Birleşik Devletler tarafından silah olarak kabul edilmesi, silahlanma yarışının yeni bir evresini başlatacaktır. Halen ABD'de, 120 km. menzil çaplı «yerden-yere» sınıfı «Lance» roketleri için nötronlu nükleer cepanelikler planlanıyor. Bu cepanelikler yarın, bu korkunç yükü yüzlerce ve binlerce kilometre uzaklığa atabilecek roketler için çok daha fazla güçlü savaş başlıkları olabilir. Batı Alman bilim adamı Doktor E. Woolf'un yazdığı gibi, «nötron bombası, maddi değerlerin aynen korunması koşuluyla sadece insanların imhası için yapılacak olan daha mükemmel bir silahla ilgili çalışmaların sadece başlangıcıdır.»

Batı'da sık sık yazdıkları gibi, nötron silahının ortaya çıkması, «nükleer eşiği» alçaltacak, yani askeri anlaşmazlığın daha ilk günlerinde klasik silahların yanısıra nötron silahının da kullanılmasını gerektirecek. Bazı kişiler, bunu, yeni tip nükleer silahın bir üstünlüğü olarak görme eğilimindedir. Askeri sorunlar konusunda çeşitli gazetelerde yorumlar yapan emekli Amerikan generali G. Guglin, bu konuda şunları yazıyor: «Çok daha az zarara yol açabilecek olan daha kusursuz bir nötron silahının yürürlüğe girme şansı daha fazladır.»

Ama yeni tip nükleer silahın, sadece emeklileri değil, halen çalışmakta olan Batılı generalleri de kendine çeken bu üstünlüklerinin çok tehlikeli yönelimler kazanabileceğini anlamak zor değildir. Bu bakımdan, «Etkisi ne denli sınırlandırılmış olursa olsun atom silahına klasik makyaj yapılamaz. Atom silahının, eldeki tüm atom silahı türlerinin (stratejik silahlar da dahil) kullanımına neden olmayacak şekilde kullanılabilmesi üzerine yapılan hesaplar ise gerçekçi değildir. Deneyim, savaşılan ülkelerin kural olarak, eldeki tüm silah türlerinden yararlanmadıkça teslim olmadıklarını gösteriyor» diye yazan Stockholm Uluslararası Barış Sorunlarını Araştırma Enstitüsü Başkanı İngiliz bilim adamı F. Barnaby'ye hak vermemek olanaksızdır.

Böylece, nötron silahının Batı'da kullanımına bağlı olarak «nükleer eşğin» alçalması, tüm öteki nükleer kitlesel imha araçlarının kullanım olasılığını artırıyor. Bu nedenle ABD'de bazı kişilerin, nötron silahının Batı Avrupa'ya yerleştirilmesiyle Eski Dünyada patlak verecek bir atom felaketi sırasında okyanus ötesine sığınmayı tasarımları boşunadır. Tüm öldürücü sonuçlarıyla böyle bir anlaşmazlık bütün kıtaları kapsamına alacaktır.

Nükleer silah yarışı spiralinde yeni bir turu başlatan nötron silahının, silahsızlanma sorunlarının çözümlenmesinde ilerleme için yeni bir engel haline dönüşmesi doğaldır. Çağımızın en güncel sorunlarının görüşüldüğü çeşitli forumlarda bu mesele ele alınıyor. Nükleer silah da dahil, Orta Avrupa'da silahlı kuvvetlerin ve silahların azaltılması sorununun görüşüldüğü ve 19 devletin katıldığı Viyana'daki görüşmeler örnek olarak alınabilir. Birleşik Devletler, silahların azaltılma konusu olduğu bölgede bulunan nükleer araçlarından bir kısmını geri çekmeye hazır olduğunu ifade etti. Ama nötron silahının bu bölgeye yerleştirilmesine ilişkin yeni planlar, ister istemez böyle bir azaltmanın, yenileriyle yer değiştirecek olan gereksiz eski nükleer cephaneliklerin geri alınması demek olduğunu düşündürüyor. Sonuçta, ABD'nin nükleer potansiyeli azalmayacak, aksine artacak. Kuşkusuz böyle bir yaklaşımla Avrupa kıtasının ortasındaki nükleer cepheleşme hafiflemeyecek, tersine, daha da güçlenecektir.

Bunun bilincine varan birçok hükümet, nötron silahının, silahsızlanma görüşmelerini olumsuz yönde etkilemesi nedeniyle duydukları kaygıyı ifade ediyorlar. Örneğin İsveç Hükümetine göre nötron bombasının yapımı, «silahsızlanma sürecini tehdit eden bir tehlikedir.»

Nötron silahının gerçekleştirilmesinin, hiç de barışsever olmayan ülkelerin yönetici çevrelerinde yeni silaha sahip olma arzusunun uyandıracağı unutulmaması gerekir. Böylece, güç ve henüz sonuna kadar çözümlenmemiş olan «nükleer silahın yayılma sorunu» iyice karışacak ve bu da haklı bir kaygıya yol açacaktır.

Nötron silahının ortaya çıkmasının ciddi ve olumsuz bir sonucu da devletlerin, bu silahın üretimine, yerleştirilmesine ya da askeri birliklerin silahları arasına katılmasına bağlı olarak yapacakları askeri harcamaları artırmasıdır.

Geçmişte, NATO üyesi ülkelerin ordularına yeni silahların verilmesini savunan batılıların da çok sayıdaki yığınsal emekçi örgütü ve ilerici kamuoyu temsilcilerinin nötron bombasını kınama eylemlerine katılmaları kayda değer bir husustur. Londra'daki «Times»ın askeri sorunlar konusundaki gözlemcisi olan ve NATO kılığı çıkarlarının savunucusu olarak tanınan Lord Chilfont'ın, nötron silahını yerleştirme planlarını sert bir dille eleştiren yazısı bu bakımdan dikkat çekti. Görünüşe göre nötron bombası onu da şoke etmişti! Hatta silahın uluslararası ölçekte kullanımı yasak olan kimyasal ve bakteriyolojik savaş silahlarıyla bir tutulması gerektiğini vurgulayan bazı Batı Almanya Sosyal Demokrat Parti yöneticileri, nötron silahının tamamen yasaklanmasından yana olduklarını açıkladılar. Batı Alman dergisi «Spiegel», nötron silahının «Federal Cumhuriyet için, diğer NATO üyelerinden herhangi biri için teşkil ettiği tehlikeden daha ciddi bir tehlike yarattığını» yazdı.

NATO müttefikleri de dahil, bazı batılı devletlerin hükümet temsilcileri de nötron silahının yasaklanmasından yana olduklarını ifade ettiler. Örneğin Norveç Dışişleri Bakanı K. Fruedenlud, nükleer silaha sahip devletleri, nötron bombasını da dahil ederek nükleer silah türlerini geliştirmeye son vermeye çağırırdı.

Avrupa'da ve tüm dünyada nötron bombasına karşı olan en tutarlı savaşçılar Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerdir. Avrupa ülkeleri ve ayrıca ABD ile Kanada komünistlerinin, silahlanma yarışına, özellikle nükleer silahlanma yarışına son verilmesi yararına nötron bombasına karşı eylemde bulunulmasına ilişkin olarak geçen yılın Ağustos ayında yaptıkları çağrı bütün dünyada geniş yankı yaptı. SBKP M. K. Genel Sekreteri, SSCB Yüksek Prezidyumu Başkanı L. İ. Brejnev'in, geçen yılın Aralık ayı sonunda «Pravda» muhabirinin sorularını yanıtlarken Sovyetler Birliği'nin bu silah konusundaki tutumunu açık ve inandırıcı şe-

kilde ortaya koymasının, nötronlu nükleer silaha karşı yığınsal bir savaşın açılmasında büyük önemi vardı: «Sovyetler Birliği kesinlikle nötron bombasının yapımına karşıdır, ama eğer bu bomba Batı'da yapılacak olursa —bize karşı yapılacağını kimse gizlemiyor,— o zaman Batı, SSCB'nin neden pasif bir gözlemci olarak kalmayacağını açıkça idrak etmelidir. Sovyet halkının, müttefiklerimizin ve dostlarımızın güvenliğini sağlamak amacıyla bu çağrıyla yanıtlanma zorunluluğu ile karşı karşıya bırakılmış olacağız.»

Ama Sovyetler Birliği, silahlanma yarışının çok daha tehlikeli bir düzeye ulaşmasına yol açacağı için böyle bir gelişime karşıdır. Bu nedenle, silahlanma yarışının önlenmesi ve silahsızlanma sorunlarına her zaman olduğu gibi yapıcı bir yaklaşımla eğilen Sovyetler Birliği, L. İ. Brejnev'in belirttiği gibi, «dünyayı bu yeni kitlesel imha silahından kurtarmak» için nötron bombasının üretiminden karşılıklı olarak vazgeçilmesini önerdi. Sovyetler Birliği'nin barışçı önerisi halen bütün dünyada dikkatle inceleniyor. Hangi hükümetlerin halklar önündeki sorumluluğuna yerine getirmeye gerçekten hazır olduğunu ve barış ve silahsızlanma yönünde önemli bir adım atarak Sovyet girişimini kabul edeceğini, hangilerinin yeni imha silahından edinmekle dünya meselelerinde üstünlük sağlama hayallerinin tutsağı olarak kalacağını gelecek gösterecek.

Nötron silahı üretiminden karşılıklı olarak vazgeçilmesine ilişkin Sovyet önerisinin amacı Sovyetler Birliği için tek taraflı üstünlük elde etmek değildir. Bu öneri, silahlanma yarışının yeni turuna geçişin önlenmesine yönelik bir adımdır ve hakça, yapıcı bir karakterde olup, ilgili tüm tarafların güvenlik çıkarlarını yanıtlamaktadır. Sovyetler Birliği'nin bu önerisinin kabul edilmesi, genel barışın korunması ve güçlendirilmesi için yeni perspektifler açacaktır.

8 NİSAN 1978

- Yolda silâhli saldırıya uğrayan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Kürsüsü Doçenti Server Tanilli felç oldu.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye'nin 1974 yılında üye olduğu ve uluslararası petrol tröstlerinin etkisiyle OPEC'e karşı kurulmuş olan

Uluslararası Enerji Ajansı'ndan çıkılmasını savundu.

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, «Devlet hazinesine halen büyük vergiler ödeyen mükelleflere yeni yükler getirilmesinin doğru olmadığını» söyledi.

9 NİSAN 1978

- Ankara'da savcı yardımcılarında Tuncay Tarkan'ın evi yakılmak istendi.
- Sümerbank İzmir Fabrikasında çalışan 1800 işçi, Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikası'ndan istifa edip, DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasına üye oldular.
- Sovyetler Birliği resmi TASS

Ajansı, Nötron bombasının yapımını geçici olarak durdurma kararıyla, dünyada Nötron bombasına karşı duyulan tepkileri hafifletmek ve Sovyetler Birliği'nden silâhlanma konusunda ödün koparmak istediğini belirtti.

10 NİSAN 1978

- Çin Halk Cumhuriyeti: «Nötron bombasının yapımının durdurulması büyük hatadır.»
- Filipinler'de «Özgürlük ve demokrasinin ölümünü protesto» için yapılan gösterilere katılan yüzlerce kişi tutuklandı.

- İsrail'in Güney Lübnan'a saldırısında Filistin gerillalarına ve göçmen kamplarına karşı Amerikan yapısı «Misket bombası» kullanması Arap dünyasında sert tepki yarattı.

11 NİSAN 1978

- Atina'daki diplomatik kaynaklar, Türkiye ve Yunanistan Dışişleri Bakanlıkları genel sekreterlerinin başkanlığındaki heyetlerin 14 Nisan günü Ankara'da yapmaları

- kararlaştırılan toplantının süresiz olarak ertelendiğini bildirdiler.
- Manisa ve Eskişehir'de saldırı olaylarından sanık 12 komando tutuklandı.

12 NİSAN 1978

- Ankara Maltepe'de DMMA öğrencileri bombalı saldırıya uğradı. Öğrencilerin geçiş yolu olan sokağa bırakılan bir otomobildeki saatli bombanın

- patlaması sonucunda 23 öğrenci yaralandı.
- Hakkâri AP Milletvekili Ahmet Zeydan CHP'ye girdi.

13 NİSAN 1978

- Ankara'da DMMA yakınlarındaki bombalı saldırı olayını kınamak üzere binlerce öğrenci TBMM önünde gösteri yaptı. Öğrenciler, Meclis ve Senato Başkanlarıyla görüşerek, saldırıların önlenmesini istediler.
- Ecevit, «Dünya Bankası Başkanı Mc Namara ile yapılan

- görüşmelerin olumlu doğrultuda sürdüğünü» söyledi.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı İbrahim Bodur «Önde gelen ve acele çözüm bekleyen sorunun üretimin aksamasına yol açan engellerin ortadan kaldırılması» olduğunu söyledi.

14 NİSAN 1978

- Ekonomik ve sosyal hakları için direnişe geçen 3 bin «Austo Türk Tütün İşletmesi» işçisinin sözleşmeleri işveren tarafından feshedildi. TEK GIDA-İŞ Sendikası, direnişin bir «kıskırtma» sonucu doğduğunu, işverenin davranışının «normal» olduğunu ve «yasa dışı» bir durum bulunmadığını söyledi.
- Federal Almanya Başbakanı Schmidt, «Nötron bombası sadece Almanya'da değil, diğer NATO ülkelerinde de depolanmalı» ded'i.
- Filistin gerillaları, Güney Lübnan'daki İsrail mevzilerine roket ateşi açtılar.

15 NİSAN 1978

- Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde, Malatya'da, Gaziantep'te ve Ankara'da altı kişi öldürüldü.
- Doğu Anadolu tütün piyasası 54 lira baş fiyatla açıldı.
- ABD, İsrail'e «misket» bombasının gönderilmesini geçici olarak durdurdu.

16 NİSAN 1978

- Devlet Bakanı Hikmet Çetin, «Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğimizi artıracamız» dedi.
- CHP Genel Sekreter Yardımcısı Uğur Alacakaptan, «MHP Genel Başkanı, devleti faşistleştirme sürecini sonuçlandırmadan iktidardan düşmüş olmanın öfke ve telâşi içindedir.» dedi.
- Şili hükümeti, dünyanın en büyük bakır madenini bir ABD şirketine sattı.

17 NİSAN 1978

- İstanbul'da TİP'in afişini asan bir lise öğrencisi komandolar tarafından öldürüldü.
- Türk — Yugoslav ortak bildirisinde, iki ülke arasında sıkı ve sürekli bir işbirliğinin gerçekleştirileceği; Kıbrıs sorununa, Adanın bağımsızlığı, egemenliği ve bağlantısızlığını sürdürececek bir çözüm.
- Başkanının tüm bölgenin çıkarına olduğu ve yumuşamaya büyük katkı sağlayacağı belirtildi.
- AET, insan haklarının çiğnendiği ülkelerle de (ekonomik ilişki) işbirliğini sürdüreceğini açıkladı.
- Köy Enstitülerinin 3. kuruluş yıldönümü kutlandı.

18 NİSAN 1978

- Malatya Bağımsız Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu ve üç yakını Ankara'dan gönderilen bir paket bombanın patlaması sonucunda öldüler. Patlamadan sonra faşist saldırgan gruplar CHP merkezini, TÖB-DER şubasını, birçok matbaa ve işyerini, konutları yakıp yıktılar, birçok kişiyi yaraladılar.
- Ankara'da üç ODTÜ öğretim görevlisinin evleri bombalandı.

- Hamit Fendoğlu'na ve Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesine gönderilen bombaların

Ankara Nükleer Araştırma Merkezinde yapıldığı haber verildi.

19 NİSAN 1978

- Malatya'da üç devrimci lise öğrencisi işkence edilerek öldürüldü.
- İstanbul'da bir tütün işçisi,

Elâzığ'da bir ortaokul öğrencisi öldürüldü.

- Demirel, «Devlet Güvenlik Mahkemeleri derhal kurulmalıdır.»

20 NİSAN 1978

- Erzurum Atatürk Üniversitesinde devrimci öğrencileri derse sokmak istemeyen ve kendilerine müdahale eden güvenlik kuvvetleriyle çatışan 200 komando gözaltına alındı.
- İstanbul Nükleer Araştırma

Merkezinde çok sayıda adı olaylara karışmış komandonun çalıştığı ve birinin de sahte diploma ile araştırmacı olarak çalıştığı saptandı.

- İsmail Cem, TRT Genel Müdürlüğü görevinden istifa etti.

21 NİSAN 1978

- Ecevit, «Türkes kendi vicdanı ile muhasebe yapmalıdır.» dedi.
- Yahya Demirel'in 1 yıl 5 aylık hapis kararı Yargıtay tarafından

onaylandı.

- Türkes, «Kahramanmaraş ve Erzurum'da olaylar çıkabilir» dedi.

22 NİSAN 1978

- TSİP Ankara Merkez İlçe binasına bomba atıldı.
- Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği «Ulusal Bağımsızlık

için NATO'ya Hayır» mitingi Ankara'da yapıldı.

- TÜRK-İŞ İcra Kurulu, 1 Mayıs törenlerine katılmama kararı aldı.

23 NİSAN 1978

- Iğdır'da, faşistler 200'den fazla ev ve işyerini ve TÖB-DER binasını tahrip ettiler. Kentte sokağa çıkma yasağı ilân edildi.
- Yahya Demirel, hakkındaki ceza davalarından birinin kesinleşerek hükme bağlanması üzerine

yurtdışına kaçtı.

- Kıbrıs UBP Başkanlığına Osman Örek getirildi.
- Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı Musa Özdemir, yeni vergi tasarılarının ücretli ve maaşlılar aleyhine yeni hükümler getirdiğini belirtti.

24 NİSAN 1978

- Ereğli Kömür İşletmesine bağlı Kireçli Kömür ocağında meydana

gelen grizu patlamasında 17 işçi öldü, 1 işçi ağır yaralandı.

- Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası Para Fonu (IMF) arasında imzalanmış bulunan «niyet mektubu» IMF'nin yönetim kuruluna onaylanarak bir basın bildirisiyle tüm

uluslararası kuruluşlara duyuruldu.

- Türk Hava Yolları grevi Bakanlar Kurulunca «Millî Güvenlik» gerekçesiyle bir ay süreyle ertelendi.

25 NİSAN 1978

- IMF ile Türkiye arasında imzalanan «niyet mektubu»nun IMF Yönetim Kuruluna onaylanmasından sonra, Türkiye'ye 90 milyon dolar

kredi verildi.

- SSCB Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanı Baş Yardımcısı Mareşal Ogarkov bir askerî heyetle Ankara'ya geldi.

26 NİSAN 1978

- TÖB-DER Genel Başkanı Gazioğlu, örgütünün 1 Mayıs törenlerine kitlesel olarak katılacağını belirtti.

- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, aldığı bir kararla, üç yıllık imzalanan bir toplu sözleşmenin dört yıla uzatılmasına olanak verdi.

27 NİSAN 1978

- Ankara Valisi Tekin Alp, Ülkü Ocakları Derneğinin tüm yurttaki illegal faaliyetlerde bulunduğunu ve derneğin MHP ile ilişkisinin belgelerle

saptandığını bildirerek, mahkeme kararı ile Ülkü Ocakları Derneğinin kapatılması için Cumhuriyet Savcılığına başvurdu.

28 NİSAN 1978

- Ankara Emniyet Müdürlüğünün, silâhlı olarak yakalanan iki komandonun itirafları üzerine MİSK'e bağlı Çelik-İş Sendikasında yaptığı aramada pek çok suç âleti ve çeşitli siddet olaylarının faili sanıklar ele geçirildi.

- Petrol-İş Sendikası Genel Başkanlığına seçilen Cevdet Selvi, Türk-İş içinde daha aktif bir sosyal demokrat politika izleyeceklerini söyledi.
- Afganistan'da halk güçleri bir devrimle iktidarı ele geçirdiler.

29 NİSAN 1978

- Silâhlı eylemler yapmak üzere İskenderun'dan İzmir'e gelen 12 komando işçi silâhlarıyla birlikte yakalanarak tutuklandı.
- Adalet Bakanı Mehmet Can, «İhtisas mahkemeleri» gibi

çalışacak ve özellikle anarşik olaylara bakacak özel mahkemeler oluşturulacağını açıkladı.

- Ayçiçeği destekleme alım fiyatı 850 kuruş olarak açıklandı.

Hükümet Gericici Saldırıları Karşısında Bocalamaktan Vazgeçmelidir

Ecevit hükümetinin işbaşına geldiğinden buyana saldırıların ve faşist cinayetlerin sistemli ve planlı bir şekilde tırmandırıldığı görülmektedir. Ecevit hükümetinin kararsız tutumu ise bu tırmanış için ayrıca elverişli koşullar yaratmaktadır. Kendi soluna ve etkin demokrasi güçlerine karşı hükümetin bu sağırılığı sürdükçe, demokrasinin korunması ve geliştirilmesi yönünde Ecevit hükümetinden olumlu adımlar atmasını beklemek de fazla iyimserlik olacaktır. Tam tersine, hükümetin, gericici güçlerin «anarşi tırmanıyor», «etkin tedbirler» yaygarasından etkilenmesi ve onların dümen suyuna kapılması ihtimali bile mevcuttur. Nitekim daha kemeleri», «141-142. maddeleri geriye doğru değişiklikler» bu eğilimler zaman zaman kendini açığa da vurmaktadır. «İhtisas Mahkemeleri», 141-142. maddeleri geriye doğru değişiklikler» bu eğilimlerden bazılarıdır.

Ecevit hükümetinin anarşiyi önleme konusundaki çıkış noktasını «sağa da, sola da karşıyım» felsefesi oluşturmaktadır. Bu ise eninde sonunda gericiliğin işine yarayacak uygulamalara yol açmaktan başka bir şey değildir. Demirel hükümetin kararsız tutumundan da yararlanarak DGM'leri yeniden diline dolamış bulunuyor. Halbuki, demokrasi güçlerinin kararlı mücadelesi bu mahkemelerin kurulmasına izin vermediği kadar aynı güçlerin mücadeleyi sürdüregeldiklerini yakından bilen Demirel 1976 Eylül'ünden buyana DGM'lerden söz edemez olmuştu. Ecevit hükümetinin tutumu, sadece kendi içindeki tutarsızlıkların açığa çıkmasına yolaçmakla kalmıyor, sağın özlemlerini de güçlendiriyor.

DGM'leri ısıtıp ısıtıp ileri sürmekle demokrasi güçlerinin direncinin aşılamayacağı bugün artık açıkça bilinmektedir. Bu yüzden geçerli yeni formüller gereklidir. Ve bu yeni formüllerden bazıları bizzat CHP tarafından siyaset gündemine getirilmektedir. Gericiler cephesi, bu formüllerin özgürlükleri kısıtlayıcı karakterlerinin alabildiğine geniş tutulması için çalışacaklar, CHP ile aralarındaki anlaşmazlık ise getirilecek yeni düzenlemelerin kapsa-

mına ilişkin olacaktır. Şimdilik tasarı halinde olan bu formüllerden biri, ihtisas mahkemeleri kurulmasıdır.

İhtisas mahkemesi, genel geçerli hukuk kuralları açısından bakıldığında, ticaret mahkemeleri, iş mahkemeleri, icra mahkemeleri vb. pozitif hukuk açısından ihtisaslaşmayı ifade eden yargı kuruluşlarıdır. Burjuva hukuku yönünden bu mahkemelerin oluşturulmasında geçerli sebepler bulunabilir. Ancak, hükümetin kurmayı düşündüğü ve başbakanın ağzından, kurulacağı resmen açıklanan «İhtisas Mahkemeleri»ni böyle değerlendirmek olanağı yoktur. Çünkü burada ihtisaslaşmanın boyutu, *politik ihtisaslaşma, siyasi ihtisaslaşma, ideolojik ihtisaslaşma, sınıf mücadelesinde ihtisaslaşma, bireyin hukukunu değil, devletin hukukunu korumak için ihtisaslaşma* (!) gibi özel durumlar sözkonusudur ve ne kadar, genel mahkemelerden farkı olmadığı söylenirse söylenir, statüsü şu ya da bu biçimde belirlenmiş olursa olsun, *özel mahkemelerdir* kurulmak istenen. Nitekim, DGM'lerin kuruluşunu hukuki kayda bağlayan değişikliklerin 12 Mart döneminde Anayasaya konulması sırasında CHP değişikliğe sadece statü açısından karşı çıkmış ve özünde gerici güçlerle aynı görüşte olduğunu belirtmişti. Bugün de CHP'nin görünen uzlaşmacı yüzüdür ve yapmak istediği, kendi mantığına uygun olan bir tür DGM'ler kurmaktır.

CHP ağırlık hükümet bunlarla da yetinmek niyetinde değildir. Tıpkı DGM'lerin kurulmasına, demokrasi güçlerinin yanında yer alarak karşı çıktığı gibi, uzun yıllar kaldırılmasından yana olduğunu açıkladığı 141 ve 142. maddelerin kaldırılması için herhangi bir çaba harcamak ya da bu uğurda harcanan çabalara katılmak şöyle dursun, bu maddelerin daha da ağırlaştırılmasını savunmaya başlamıştır. Hükümetin getirmeyi düşündüğü yasa değişiklikleri arasında, askeri görevlerde bulunanlar ya da askeri yerlerde bu maddelerin kapsamına giren suçları işleyenler için verilecek cezaların daha da ağırlaştırılmasına ceviz veren hükümler bulunmaktadır. Bunun açık anlamı, 141 ve 142. maddelerin daha da ağırlaştırılmasıdır. Ve bu tutumun demokratlıkla asla bağdaşmadığı, gericilikle uzlaşma olduğu ve faşistlerin taleplerine meşruluk kazandırmak gibi son derece sakıncalı sonuçlar doğuracağı bellidir.

Ecevit hükümetinin demokrasi güçlerine herhangi bir «diyet» borçlu olmadığı doğrudur ama gericiliğin saldırıları karşısında demokrasi güçlerinin desteğini sağlamadan ayakta kalamayacağı da bir o kadar doğrudur. Bu nedenle Ecevit hükümetinin yapmayı tasarladığı yasal değişiklikler sosyal demokrasinin geçmişte sa-

vunduklarına ters düşmesini ifade ettiği kadar demokrasi güçlerine de ters düşmesi ve bu anlamda kendi iktidarının yaşama koşullarını dinamitlemesi anlamına geliyor. Çünkü, kendini demokrasi güçlerinden tecrit edecek bir sosyal demokrasinin gericilik karşısında tutunması mümkün değildir ve tekerciler yararına var gücüyle gerçekleştirmeye çalıştığı ekonomik önlemlerin başarısının objektif şartları olmadığı için de seçtiği bu yol dahi iktidarının güvencesi olamayacaktır.

Kitlelerin demokratik taleplerini sosyal demokrasinin siyasi hesapları çerçevesi içine hapsedmenin olanağı yoktur ve kitleler buna kendi rızalarıyla asla razı olmayacaklardır. Demokrasinin gerçek savunucusu her zaman emekçiler olmuştur ve emekçilerin çıkarları ise her zaman demokrasiden yana olmayı gerektirmiştir. Sermayeye yaslanmak ve yığınların demokratik istemlerini karşısına almak olsa olsa sosyal demokrasinin açmazını derinleştirir, kitleler nezdindeki geçici itibarının düşmesini hızlandırır ve gericiliği güçlendirir. Demokrasi güçlerinin örgütlü birliği ve kararlı mücadelesi faşist demagoji ve gerici saldırılar karşısında CHP'nin içine düştüğü kararsızlığı ve uzlaşmacı tutumu yenecek, sosyal demokrasinin sağ eğilimlerinin tecrit olmasını sağlayacaktır. DGM'lere karşı verilen mücadele, CHP'nin İM'lerine (İhtisas Mahkemeleri) karşı da verilecektir. CHP'nin yalpalamalarına izin vermemek emekçi halk güçleri açısından hayati bir önem taşımaktadır.

30 NİSAN 1978

- Savunma Bakanı Işık, «Ambargonun kalkmayacağı anlaşılırsa artık üslere yer kalmaz.» dedi.
- Nikaragua Devlet Başkanı Somoza, 22 günden beri tüm ülkede okulları işgal eden öğrencilerin isteklerini karşılamayı kabul etti.

1 MAYIS 1978

- İşçi sınıfının Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü olan 1 Mayıs, İstanbul 1 Mayıs Alanında DİSK'in düzenlediği törene yüzbinlerce kişinin katılımıyla kutlandı.
- 1 Mayıs, bütün dünyada büyük törenlerle kutlandı.
- DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, «Ecevit hükümetinin faşizme karşı ve emekçi halk yararına olan her girişimini destekleyeceğiz» dedi.
- Sovyetler Birliği, Afganistan Demokratik Cumhuriyetini resmen tanıdığını bildirdi.

1 Mayıs 1978 Demokrasi Güçlerine Yeni Görevler Ve Sorumluluklar Yüklüyor

Hasan Şerif

1 Mayıslar artık Türkiye toplumu için de olay olmaya başlamıştır. Bu, 1 Mayıs'ın kitleler arasında maddi bir güç haline geldiğini ve mütevazî törenler çerçevesinden çıkıp miting meydanlarına ulaşabildiğini ifade ediyor. İlk kez 1976 1 Mayıs'ında İstanbul'un Taksim Meydanında yığinsal bir gösteriyle kutlanması, bu günün Türkiye'de sınıf mücadelesi açısından önemini yükseltmiş ve 1 Mayıs gerek demokrasi güçleri için ve gerekse egemen gerici için yeni bir içerik kazanmıştır. Bu içerik, 1 Mayıs'ın geri alınmaz demokratik bir hak olarak elde edilmesine kadar (yasallaşması dahil) yoğun mücadelelerin süreceğini gösteriyor. 1977 ve 1978 1 Mayıs'ları bu doğrultuda gereği kadar ipucu vermiştir ve mücadelenin yönlendirici gücü olan işçi sınıfı bilimsel hareketi açısından 1 Mayıs'ların imbiikten geçirilmesine değerlendirilmesi ve gerekli derslerin çıkarılması bir görev olmuştur.

Bu nedenle 1 Mayıs 1977 titiz bir değerlendirilmeye tabi tutulmuş ve dergimiz, olaylardan çıkarılacak derslerin demokrasi güçleri açısından hayati bir önem taşıdığı hususuna dikkati çekmişti. Değerlendirmemizin ağırlık noktasını, 1977 1 Mayıs'ının

mevzi bir yenilgi olduğu ve kitleleri yığınlığa sürükleyemeyeceği hususu oluşturmuştu. Yine o değerlendirmemizde, siyasi önderliğin kitleler açısından taşıdığı hayati öneme dikkatleri çekmiş ve işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütünün görevleri üzerinde durmuşuk. Maoculuğun sınıfsal özünün eski DİSK yönetimi tarafından görülmemesi ve gerekli tutarlılığın gösterilmeyişinin nedenleri de değerlendirmemizde ele alınmış ve maoculuğun tecriti doğrultusunda işçi sınıfının görevlerinin bitmediği belirtilmişti.

1 Mayıs 1978, ileride ele alacağımız eksikliklerine rağmen, 1977'den çıkardığımız derslerden demokrasi güçlerinin önemli yararlar sağladığını gösteriyor. Bu yararların başında ise, sınıf düşmanlarımız karşısında daha uyanık bulunmamız, gerici saldırı ve provokasyonlar karşısında yılmayıp ve maoculuğu 1 Mayıs alanlarından kovmamız gelmektedir. 1 Mayıs 1978'de Taksim meydanında toplanan yüzbinlerin bileşimi ne olursa olsun 1977'den daha ileri bir noktada bulunduğumuz görülmüştür. Kitlelerin 1978'deki ağırlığının gerçek ölçüsünü 1977 olaylarının psikolojik etkisi ve 1978 1 Mayıs'ı öncesindeki

yoğun gerici çabaları hesaba katarak bulmak mümkündür.

İşçiler ve tüm emekçiler aylardır 1 Mayıs'a hazırlanıyorlardı. Bu hazırlıkların önemi iki açıdan ele alınabilir. Birincisi, 1977'den çıkartılan derslerin 1978'de pratiğe geçirilip geçirilemeyeceği idi. İkincisi ise yoğun gerici propagandanın kitleleri yıldırma yönelik saldırıları karşısında mücadele ruhunu diri tutmaya yönelik devrimci propaganda. Çünkü, işçiler ve emekçiler kadar burjuvazi ve gericiler de aynı güne hazırlanıyorlardı. 1977 provokasyonu onlar için çok elverişli bir malzemeydi ve kararsız kesimler üzerinde bu malzemelenin azami ölçüde kullanılması mümkündü. Mevcut siyasal ortamda 1 Mayıs 1978'i provoke etmek demek, yığınları 1 Mayıs alanına gitmekten alıkoymak ve toplumun ileri siyasal güçlerini ve bilinçli emekçi kesimlerini demokrasiden yana olan geniş kitlelerden tecrit etmektir. Bütün araçlar bu iş için harekete geçirilmiş ve CIA'nın en has müttefikleri Maoocular da azgınlaştırılmıştı. Maoçuluğun konumu, provokasyonunun 1977'deki biçimine olduğu kadar, 1978'deki biçimine de uygun düşüyordu.

1977'den çıkartılan derslerin hayata geçirilmesi ise özellikle DİSK yönetimine bazı görev ve sorumluluklar yükliyordu. 1977 1 Mayıs'ını kendi grupsal reklamlarının aracı olarak gören ve o doğrultuda davranan eski DİSK yönetiminin bu hatasının demokrasi güçlerine oldukça pahalıya mal olduğunu anımsamak dahi, yeni DİSK yönetimine, izlemesi gereken yolu gösteriyordu: Demokrasi güçlerinin birliği. Elbette ki böyle somut birlikler henüz oluşmuş değildi ama atılacak her adımın böylesi bir birliği zorlaştırıcı değil kolaylaştırıcı olması gerekiyordu. Yeni DİSK yönetiminin bu konuda olumlu bir

yola girmesi ise, sevindirici bir gelişme olarak gözleniyordu. Demokrasi güçlerinin mümkün olan en geniş kesimleriyle ve onların örgütlü güçleriyle başlatılmış olan diyalog, 1 Mayıs 1978 öncesinde daha da yoğunlaştırılmalıydı.

Bu da yetmezdi ve DİSK yönetimi sol siyasal güçlerle de belli bir diyalog kurmalıydı. 1 Mayıs'ı herhangi bir siyasal grubun kendi grupsal reklam aracı olmaktan çıkarmak ve onu demokrasi güçlerinin ortak mücadele, birlik ve dayanışma platformu haline getirmek ancak böyle mümkün olabilirdi ve yeni DİSK yönetimi bu yönde attığı adımlarla, hem kendi işini kolaylaştırmış oluyordu ve hem de gericiliğin işini zorlaştırıyordu.

Sosyalist partilerle ve demokratik örgütlerle yapılan toplantıların önemli yararları olmuştur. Bunların başında, değişik siyasal güçlerin, demokrasinin korunması ve geliştirilmesi ortak noktasında buluşmaları, hiç değilse, 1 Mayıs'ın bu açıdan taşıdığı öneme alışmaları olmuştur. Öbür yandan bu toplantılar sırasında DİSK yönetiminin de bazı görüşleri netlik kazanmış, yani bu toplantılardan DİSK yönetimi de geleceğe ilişkin önemli dersler edinmiştir. Maoçuluğun gerçek yüzünün DİSK yönetimi tarafından kavranmasının ve 1 Mayıs tarafından karşı devrimci siyasal hareketin kovulmasının, demokratik halk hareketimiz açısından küçümsenmeyecek bir önemi vardır. Böylece burjuvazi önemli bir provokasyon silahından yoksun kılınmıştır.

1 Mayıs hazırlık çalışmalarının bir başka önemli yararı da, hazırlık platformlarında saptanan disiplin kalıplarının hangi güçler tarafından benimsenip benimsenmediğinin sonradan açığa çıkmak üzere görülmüş olmasıdır. Çeşitli maceracı gruplar

gerek afişlemeye ilişkin ve gerekse alanda atılacak sloganlar ve taşınacak dövizler bakımından alışkanlıklarını göstermişler ve yığınların kendilerini değerlendirmelerine bu bakımdan yardımcı olmuşlardır. Geçen yıllara oranla slogan yarışının öne çıkmaması yine de bir olumluluktur ve bu olumluluk, hazırlık çalışmalarının sağladığı bir kazanımdır.

Demokrasi güçlerinin bu görünen yakınlaşmasından ve kararlılığında tedirgin olan gerici korosu, 1977 olaylarının psikolojik mirasına sarılmaktan başka çıkar yol bulamadılar. Olaylar çıkacağından, işçilerin ve emekçilerin, beyoğlu'ndan başlayarak İstanbul'u talan edeceğinden dem vurdular. Şu kadar zırlı birlik, bu kadar bin polis ve jandarma teraneleriyle halkı terörize etmeyi denediler. Amaçları, kararsız küçük burjuva kesimlere seslenmek ve bir genel yığınlık havası yaratarak 1 Mayıs'a katılımı azami ölçüde düşürmek idi. Bu arada maocular da «provokasyon olacak» yaygaralarıyla bu gerici koroja katıldılar. Katılmak için bütün girişimleri denedikten sonra başarılı olamayacaklarını anlayınca işçi sınıfımızı ve emekçi halkımızı «boykot» ettiler. Emekçiler ise bu halk düşmanlarını çok daha önce boykot ettikleri için onların bu «boykotundan» (!) haberdar olmadılar.

Halk düşmanlarının tüm düzenbazlıkları bozuldu ve ham hayalleri boşa çıkarıldı. Taksim meydanını yine yüzbinler, daha bir coşkuyla doldurdular ve yığınların başında 1977 provokasyon ateşini bizzat yaşayanlar yürüyorlardı. Anadolunun dörtbir yanından ilericiler, devrimciler, demokratlar, demokrasiden ve barıştan yana olanlar İstanbul'a, 1 Mayıs alanına koşular. Böylece onlar, yerli ve uluslararası gericiliğe, faşizme ve emperyalizme karşı kararlılıklarını,

mücadele azimlerini göstermiş oldular.

1 Mayıs alanındaki kitle, 1977'den sadece daha kalabalık değil, daha coşkulu ve daha cesurdu. Emekçiler son bir yıl içinde, ekonomik ve demokratik taleplerini ısrarla savunmuşlar ve 1 Mayıs 1978'e zorlu mücadelelerden geçerek gelmişlerdi. Faşizmin son aylarda artan saldırıları, Malatya olaylarının arkasındaki gerici saldırgan mizansen, 16 Mart Beyazıt katliamı, işçilerin ve emekçilerin üzerinde estirilerek istenen terörün birer parçası idiler. Ama başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçiler bu saldırılara gerekli cevabı 20 Mart genel direnişiyile vermiş, sosyal demokrasinin tutarsızlığını elinin tersiyle bir kenara iterken özgürlüklerinden ve kazandığı mevzilerden bir milim dahi taviz vermeyeceğini kanıtlamıştı.

1 Mayıs alanı o gün demokrasi mücadelesinin ileri bir adımını simgeledi. Halk düşmanı gerici güçler umduklarını bulamamışlardı. Nitekim sonraki günlerde kopardıkları vaveylanın sebebi de bu oldu. 1 Mayıs sonrası kiralık kalemlerde görünen marazi kin ve kudurganlık aynı zamanda bir korkuyu, önu alnamaz bir korkuyu işaret ediyordu. Telaşları, yüzbinlerin gücünde, kendi geleceğlerinin umutsuzluğunu bütün boyutlarıyla yaşamalarından geliyordu. Halk güçlerini korkutacaklarını sananlar 1 Mayıs 1978'i gördükten sonra asıl korkması gerekenlerin kendileri olduklarını bir kez daha anladılar.

1 Mayıs 1978'i işçi sınıfının ve ileri halk güçlerinin yeni bir zaferi olarak değerlendirmek yetmez. Bu, genel anlamıyla doğrudur ama tek yanlı bir değerlendirmedir. İşçi sınıfı politik hareketinin ve genel demokratik hareketin gelişip güçlenmesi ve daha ileri adımlar için hazırlanması, her eylemin geleceğe ilişkin gö-

revlere ışık tutması bakımından değerlendirilmesini ve tek yanlı gözlemlerden kaçınılmasını zorunlu kılar. Türkiye sosyalist siyasi hareketinin pratiği, kendi olumsuzluklarını görememekten doğan pek çok geçici yenilginin örneğini sunmaktadır. Flaş başarılar ya da kısmi zaferler, sadece genel mücadelenin bir parçası olarak değer ifade ederler ve kendileri başlı başına amaç olamazlar, olamamalıdır.

Emekçi halk güçlerinin yeni bir zaferi, demokrasiden yana olanların ileri bir adımı olarak gördüğümüz 1 Mayıs 1978'in olumsuz yanları ise daha çok gerici faşist propagandanın bazı toplum kesimleri üzerinde etkili olmasından kaynaklanıyor. Şüphesiz bu tür propaganda ve yıldırma girişimlerine demokrasi güçlerinin ileri kesimlerinin pabuç bırakacağı beklenemezdi. Ancak, sadece kitlelerin öncüsü olan güçlerin değil, bizatihi kitlelerin cesur ve kararlı olmaları lazım geliyor. Teslim etmek gerekir ki, 1 Mayıs 1978 öncesi kopartılan yaygara ve estirilen terör, son günlerin yaygın faşist cinayet ve komploların etkisiyle birleşince küçük burjuva katmanlar üzerinde etkili olmuştur. Gerçekten de bu kesimler o gün sokağa çıkmakta dahi tereddüt etmişler, dükkanlarını kapatmışlar korunma güdülerini büyük ölçüde açığa vurmuşlardır.

İstanbul'un caddelerinin تنها olması değil, hangi caddelerinin تنها olduğudur önemli olan ve işçilerin, emekçilerin yaşadıkları semtlerde günlük yaşam alışıldık biçimiyle sürerken küçük burjuvaların yoğun olarak oturdukları semtlerde alışılmadık bir tenhalık göze çarpmıştır. Ve 1 Mayıs 1978'de Taksim meydanını dolduran yüzbinlerin, sadece burjuvazinin ve gericilerin saldırılarına değil, aynı zamanda bu küçük burjuva yılgınlığına da önemli bir

şamar indirdiğini söylemek mümkündür.

Bu aşamada bu olgunun doğal karşılanması gerekir. Çünkü, küçük burjuva toplum kesimleri, son sözün söyleneceği günlere kadar toplumun mütereddit unsurları olmaya devam ederler. Sınıf mücadelesinin yalpalaayan bu kesimlerinin burjuva propagandanadan etkilenmeleri onların sınıf yapılarından kaynaklanmaktadır ama işçi hareketinin onlara kesin güven sağlayacak düzeye yükselememiş olmasının da bunda büyük ölçüde payı vardır. Kaldı ki 1 Mayıs'ların kutlanması geleneği Türkiye'de henüz yenidir. 50 yıldır emekçilere yasaklanmış bir hakkın söke söke alınmaya başlandığı bu dönemde bütün kitleleri aktif olarak işçi sınıfının yanında görmenin imkanı yoktur. Bu olumsuzluklar, her türden karşı devrimci saldırılara rağmen, yığınsal olarak kutlanacak 1 Mayıs'larla aşılabilecektir ve bu anlamda öntümüzdeki 1 Mayıs'lar aynı zamanda sınıf mücadelemizin ileriye dönük önemli görevleriyle, müttefiklerimize ve geniş küçük burjuva kesimlere güven verme göreviyle de yüklü olacaktır. Daha 1 Mayıs'ların alanlara açılmadığı 1975'lerde TSİP'in 1 Mayıs 1975'i kutladığı salon toplantısında estirilen terör akıllardadır. Ama, işçi sınıfı sosyalistlerinin topyekün direnişi, kararlılığı ve azmi, salon duvarlarının dışına, alanlara çıkılmasını sağlamıştır. Tutulan alanlar genişledikçe karşı-devrimci propagandanın etki alanı daralacak, daha yığınsal 1 Mayıs'lara varılacaktır.

1 Mayıs'ların ve emekçi halk güçlerinin bu perspektifinin objektif zemini vardır. Esas olan, sınıf mücadelesini belirleyen koşullara uygun bir politikanın işçi sınıfı siyasal ve demokratik örgütleri tarafından hayata geçirilmesidir. Bir avuç tekelcinin ve onların gerici müttefiklerinin

sömürü, zulüm ve baskısı karşısında bunalan tüm toplum kesimlerinin işçi sınıfı öncülüğü ve disiplini altında faşizme ve tekel egemenliğine karşı verilen mücadeleye seferber edilmeleri, daha görkemli 1 Mayıs'ların yolunu açacaktır. 1978' 1 Mayıs'ı ayrıca bu açıdan da güven verici olmuştur. Yalpalayan unsurlar, demokrasi saflarının kararlılığını ve gerçek gücünü görmüşler ve bir ölçüde yılgınlıklarının yersizliğinin bilincine varmaya başlamışlardır. Ancak, bu konuda kalıcı sonuçlar elde edebilmenin yolu, demokrasi mücadelesini doğru kavramaktan ve onun önemine uygun sorumluluğu taşımaktan geçer. Sadece 1 Mayıs'lara katılmak yeterli değildir. Aynı zamanda mücadelenin gerektirdiği siyasi terbiyeye ulaşmak, demokratikleşme sürecinde üzerine düşen fedakârlığı göstermek, tüm demokratik güçler için zorunludur. Bu konuda ortaya çıkan olumsuzlukların aşılmasında da işçi sınıfının kararlı ve müsamahasız tutumu belirleyici bir rol oynayacaktır. Yarın, bu disipline ayak uyduramayanların da 1 Mayıs alanını gazete ve dergi sayfalarından izlemesi kaçınılmaz olacaktır.

1 Mayıs 1978'in göze batırdığı bir başka önemli olgu da solun bölünmüşlüğü olmuştur. Hemen hemen bütün kitle eylemlerinde kendini açığa vuran somutluk, 1 Mayıs 1978 günü, kendisini görmemekte direnelere yeni ve öğretici bir ders daha vermiş olmalıdır. Alanın bu çok renkli bileşimini «sanatçı» gözüyle seyredip hoşlananlar dışında— kimse göz ardı etme hakkına sahip değildir. Herkesin bayrağının rengi ayrı olabilir ama işçi sınıfının bayrağının rengi bellidir ve tektir. 1 Mayıs alanlarında kitlelerin gücü, bayraklarının renk çeşnisi ve sayısıyla ters orantılı olarak somutlanır. 1 Mayıs'lar renklerle değil kitlelerle güzeldir. 1978'in

1 Mayıs'ı da bu açıdan bakıldığında bazı olumsuzluklar taşımaktadır.

Solun bölünmüşlüğü'nün en çok yansıdığı kesim şüphesiz gençlik kesimidir. Türkiye solunda yer alan tüm güçlerin temsili olarak da olsa katıldığı 1 Mayıs 1978'de, 15'e yakın farklı çizgiye mensup gençlik örgütü, farklı sloganlar peşinde yürüdüler. Bu örgütlerin içinde işçi sınıfı hattını benimseyenler olduğu kadar küçük burjuva devrimciliğini, ilericiliğini temsil edenler de vardı. Ve bölünmüşlük sadece gençlik için söz konusu değildi. Sendikalarda ve çeşitli meslek kuruluşlarında yürütenlerin attıkları sloganlar ve taşıdıkları dövizler, solun çeşitli kesimlerinin rozetiydi. Yaygınlaşmamasına rağmen gruplar arasında slogan yarışına kadar varan olumsuzluklar da gözlerden kaçmamış olsa gerektir.

Bu kompozisyon, halen geçerli politik görevleri bir kez daha anımsattı. İşçi sınıfı siyasal hareketinin birliği ve bu hareketin öncülüğünde anti-faşist, anti-emperyalist güçlerin güç ve eylem birliği çözüm bekleyen görevler olarak kendilerini yeniden duyurdular. Böylesi birliklerin, Türkiye solunda nitel bir sıçrama olacağı ve kitlelerin bu gün taşıdığı potansiyel gücü, aktif ve muazzam bir devrim ordusu haline dönüştüreceği anlaşıldı. Bu zor ama o ölçüde kaçınılmaz görevin üstesinden gelebilmek için, herkesin özveriyle çalışması gerektiği bir kez daha bilinçlere kazıldı.

Türkiye sosyalist hareketinin toparlanıp merkezleşmesi ve demokrasi cephesini yönlendirecek bir konuma ulaşması, gelecek 1 Mayıs'lara çeşitli çizgi ve grupların bir gövde gösterisi mantığı ile yaklaşmalarını engelleyecek, alanlara işçi sınıfının disiplini egemen kılacaktır.

MAOCULUĞUN ÇİRKİN YÜZÜ :

1978 1 Mayıs'ına maocular alınmadılar. İşçi sınıfı sosyalist siyasi hareketinin bu konuda yıllardan beri sürdürdüğü çabalar geniş demokrat ke simler tarafından benimsendiği için maoculuk demokrasi saflarında kendisine hoşgörüyü bakacak bir geçit bulamadı. Yenilen pehlivanın güreşe doymadığı gibi maocular ve karşı devrimci partli TİKP, hazırlık çalışmalarında gösterdiği yırtınırcasına çabaların bir sonuç vermediğini görünce bu kez 1 Mayıs'ı «boykot» etiklerini açıkladılar. Halkı da katılmamaya çağırıldılar (!) Bu yarışta Tercüman gazetesi dahi Aydınlık gazetesiyle başedemeyeceğini bildiği için bir at başı geriden gitmek zorunda kaldı.

Maocular SDP tekkesi dışında yandaş bulamadılar. Bu onların hırçınlıklarının başlangıcı oldu. Partileşmemiş maocu gruplar çeşitli illerde 150-200 kişilik 1 Mayıs mitingleri (!) düzenlediler. Lakin Taksim meydanına dolan yüzbinler bu halk düşmanlarını da alabildiğine paniğe uğrattı.

1 Mayıs 1978, karşı devrimciler korosunun, 1 Mayıs'ı takibeden günlerde çıkardıkları feryatlara da bütün görkemiyle yansıdı. Ülkücüler, Maocular, «Atatürk»çüler, İslâmcılar bütün kudurganlıklarıyla eyleme saldırdılar. Atatürkün resimleri yokmuş, Türk bayrağı taşınmamış, bölücülük yapılmış ve MARKS-ENGELS'in resimleri taşınmış. Saldırıların gerekçesini ve anti-komünizmin malzemesini buradan çıkarıyorlardı.

Ancak, işçilerin ve emekçilerin böylesi ucuz ve bayatlamış propagandalardan etkilenmediği açığa çıkmıştır. Hiç kimsenin bir başkasını zorla 1 Mayıs alanına sürüklemeye hakkı yoktur ve alana gelen yüzbinlerce işçi ve emekçi, gölgesinde yürüdüğü bayrağın değerini ve rengini bilmek-

tedir. Zaten karşı devrim cephesindeki şaşkınlığın ve paniğin asıl sebebi de bu olmuştur. Proletarya enternasyonalizminin bayrağı ve işçi sınıfının yüce öğretmenlerinin resmi 1 Mayıs'ların ayrılmaz bir parçasıdır. O gün dünyanın dört bir yanında milyonlarca emekçi kendi bayrakları altında, MARKS - ENGELS - LENİN'in resimleriyle yürüdüler. Kimseye ne taşıyacaklarını sormadılar. Gerçi Pekin'de yürüyemedi işçiler ama 1 Mayıs KORKUSU, emperyalizmin bu sadık mütteliklerinin de sonunun yakın olduğunu ve ÇİN halkının Mao-cu despotizmi yerle bir edeceği günlerin uzak olmadığını gösteriyor.

Faşistlerin, gericilerin, demokratikleşme sürecinden «kirpi» misali komünizm kokusu alan hassas burunlu Feyzlioğlu ve Bozbeyle gibi iki yüzlü politikacıların korkusunu anlamak mümkün olmuştur. Ancak bunların yanında, CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit'in 1 Mayıs 1978 karşısındaki tutumunu ve sözlerini değerlendirmekte yarar var.

Bülent Ecevit, maocuların ve gericilerin en çok saldırdıkları «TKP'ye Özgürlük» sloganına karşı çıkılmayacağını savunurken, kendisiyle, yillardan beri savunageldiği burjuva demokrat görüşleriyle bir uyum içindeydi. Ecevit'in bu gibi sözleri, özellikle «hassas denge» hesaplarıyla en çok uğraştığı böylesi günlerde söyleyebilmiş olması Türkiye'deki demokratikleşme sürecinin vardığı boyutları ve bu süreci belirleyen güçlerin etkinliğini göstermesi bakımından önemlidir. Ancak Ecevit aynı konuşmasında İGD ve İKD gibi demokratik örgütlerin «gerçek yüzlerinin» açığa çıkmasından söz etmiş ve bu örgütlere üye olanları «uyarmış»tır. Yani Ecevit kısaca, TKP'ye özgürlük sloganı atılabilir ama bunu İGD ve İKD gibi örgütlerde üye olarak bulunan CHP'liler atmamalıdır. Ve son

durum karşısında da bu örgütlerdeki sosyal demokratlar anılan örgütlerden ayrılmalıdır!

Oysa «TKP'ye Özgürlük» sloganı bu gün Türkiye'de sadece TKP ve yandaşlarının sloganı değildir. Tüm diğer komünistler, yıllardan beri TKP üzerindeki yasağın kaldırılmasını savunmakta ve bu amaçla da 141-142.'ye karşı mücadele vermektedirler. Ve TKP'ye özgürlük verilmesi, sadece komünistlerin değil, tüm ilericilerin, demokratların da paylaştıkları bir görüştür. Bir gençlik örgütünün ya da kadın derneğinin bu sloganı atmasına, tutarlı bir demokratın karşı çıkmasının hiç bir haklı gerekçesi olmaz.

Ancak Ecevit'in böylesi konuşabilmesinin elverişli şartlarını bizzat yaratılanların bunda oynadığı rolü ve işlediği günahları görmemek eksik bir değerlendirmeye götürür. Adı geçen örgütlerin ve İDD çizgisinin CHP'yi çarpık bir açıdan değerlendirmeleri ve yıllardır temel politika haline getirdikleri CHP takipçiliği, bu tür karşı çıkışlara oldukça bol malzeme sağlamış ve önünde sonunda demokratik harekete zarar vermiştir.

CHP Genel Başkanına bu tür sözleri söyleme ve komünizmi karalama cüreti veren yanlış tutum ve taktikler, dergimizin sayfalarında yıllar yılı değerlendirilmiş ve her defasında hayat tarafından doğrulanmıştır. Ecevit'in komünizme karşı takındığı tutum Türkiye komünist hareketini bağlamaz, sadece İDD ve yandaşlarını ilgilendirir. Komünist taktik ve çalışma yöntemlerinin eksik kavranışı ve komplocu bir tarzda uygulanmak istenmesi, İDD çizgisini bu noktaya, yani, kendi örgütünde CHP handikapıyla karşılaşma noktasına getirip bırakmıştır. Böylece, bilimsel komünizmin küçük burjuvaca sulandırılmasına asla tahammülü olmadığı bir ke-re daha anlaşılmıştır. Ne ki, artık

Türkiye'de hiç kimse, komünizmle TKP adını özdeş tutmuyor. İDD'cilerin açıkgozlülük siyaseti parsa toplayamıyor. Biliniyor ki, komünist olmak, Marksist-Leninist ve enternasyonalist olmak ilkesel ve ideolojik bir sorundur. Bunların özlerini boşaltarak ve genel geçerli sloganlarla komünizm değil ancak oportünizm yapılabilmektedir. Ve böyle olduğu içindir ki İDD'nin iflas eden politikası Türkiye komünist hareketinin iflası değildir ve komünistler tüm olumsuzlukları aşarak kendi yollarını açmaya devam edeceklerdir.

SONUÇ :

Olumlu ve olumsuz yanlarıyla 1 Mayıs 1978 sınıf mücadelemizin ileri bir adımı olmuştur. Kitleler her türden saldırıya ve provokasyona karşı mücadele azimlerini bir kere daha ortaya koymuşlar ve saflarından yılgınlığı koymayı başarmışlardır. Ama bu noktada kalınmayacaktır ve daha yığınsal 1 Mayıs'lar kutlanacaktır. Fakat bunu başarabilmek, 1 Mayıs 1978'lerden çıkardığımız dersleri hayata geçirebilmemize bağlıdır. Bu aşamada demokrasi güçlerine önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. 1 Mayıs 1979'a hazırlanmak değil, o günü hazırlamak. Bu, çok yönlü bir mücadeledir ve kitlelerin hazırlanması da böyle mümkün olacaktır.

Yeni dönemde faşizme karşı mücadele güncelliğini koruyor. 1 Mayıs alanında kullanamadığı silahlarını başka alanlarda kullanabilmek için gerici ve karanlık güçler pusuda beklemektedirler. Özellikle Doğu'da tezgâhlanmak istenen oyunları yer yer su yüzüne vurmakta ve halk düşmanlarının hiç değilse kısa vadeli amaçlarını kanıtlamaktadır. Faşizme karşı olan tüm güçlerin güç ve eylem birliğinin sağlanması, faşizmi geriletmenin biricik yoludur. Faşizme karşı mücadeleyi uluslararası bağlantıları

içinde değerlendirmek ve bu mücadeleyi anti-emperyalist mücadele ile birleştirmek ülkemiz şartlarında geçerliliği olan bir stratejidir. Ve işçi sınıfı siyasi hareketinin önünde duran bir başka ertelenmez görev de,

bu denli zor görevlerin üstesinden gelecek yönlendirici siyasi merkezi oluşturmak ve güçlendirmektir.

1 Mayıs 1979, onu kutlamaya hakkı olanların eseri olacaktır.

2 MAYIS 1978

- Elazığ'da camilerden içme suyuna zehir atıldığı yolunda anons yapılması üzerine halk paniğe kapılarak sokağa döküldü, ancak olay çıkması önlenildi.
- ATAS ortaklarından BP ve Mobil şirketlerinin ham petrol ithal etmemesi nedeniyle rafineride günlük üretim kapasitesi yüzde 100'den yüzde 40'a düştü.

3 MAYIS 1978

- Başbakan Ecevit ile Bulgaristan Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov arasındaki zirve görüşmeleri Varna'da başladı.
- Anadolu Ajansı Genel Kurul toplantısında, eski genel müdür Onuk ve eski yönetim kurulu üyelerinin Türk Parasının Kıymetini Koruma Yasasına aykırı hareketleri nedeniyle mahkemeye verilmeleri kararlaştırıldı.
- Ankara Valisinin Ülkü Ocaklarının kapatılması istemi mahkemece reddedildi.

4 MAYIS 1978

- İstanbul'da faşistlerin saldırısına uğrayan TÖB-DER Genel Başkanı Gazioglu, «Bizi bu tür saldırılar tuttuğumuz yoldan döndüremez» dedi.
- Faşistler tarafından bir süre önce kurşunlanarak felç olan Doçent Server Tanilli, tedavi için Londra'ya gönderildi.

5 MAYIS 1978

- Türkiye ve Bulgaristan arasında tarım aletleri, şarapçılık alanlarında ve ayçiçeğinden margarin üretmek için ortaklaşa girişimde bulunulması kararlaştırıldı.
- Portekiz Bakanlar Kurulu, Uluslararası Para Fonu Heyeti ile yapılan anlaşmanın koşullarını kabul etti.
- Güney Afrika Birlikleri bir Angola sınır kentini işgal etti.

6 MAYIS 1978

- Koç, «Devletleştirme kararı ile ekonominin verimli çalışan sektörleri verimsiz hale sokulmamalı» dedi.

- Sabun fiyatlarına iki ay içinde beşinci kez zam yapıldı.
- SEKA Genel Müdürü görevden alındı.

7 MAYIS 1978

- Türk Lirasının değeri ortalama yüzde iki oranında düşürüldü.
- İçişleri Bakanı Özaydınlı, polis derneklerinin kapatılacağını söyledi.
- Güney Afrika'nın Angola'ya yaptığı saldırıda 600 kişinin öldüğü açıklandı.
- Sovyetler Birliği ile Federal Almanya arasında 25 yıllık ekonomik işbirliği anlaşması imzalandı.

8 MAYIS 1978

- Hacı Ömer Sabancı Holding, Transtürk Holding'in de aralarında bulunduğu pek çok büyük şirket Kurumlar Vergisi için zarar beyan etti.
- İran'ın Şiraz kentinde Şah aleyhtarı gösterilere devam ederken, polis çok sayıda öğrenciyi tutukladı.
- Pakistan'da «Müsavat» gazetesinin kapatılmasından sonra açlık grevine katılan 13 gazeteci ile gazete matbaasında çalışan işçiler hapis cezasına çarptırıldılar.

9 MAYIS 1978

- İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, Baro Yönetim Kurulunun, İhtisas Mahkemeleri kurulması girişimine karşı olduğunu belirtti.
- Kızıl Tuğaylar örgütü tarafından 16 Mart tarihinde kaçırılan İtalya'nın eski başbakanlarından ve Hıristiyan Demokrat Parti Başkanı Aldo Moro öldürüldü.
- İDMMA gece öğrencilerine okuldan çıkarılarken komandolar tarafından açılan yayılım ateşi sonunda bir öğrenci öldü, 14 öğrenci ağır yaralandı.

10 MAYIS 1978

- Türkiye Barolar Birliği: «Hangi deyim kullanılırsa kullanılsın, siyasal mahkeme görünümünü yaratacak her türlü girişimlerden uzak kalınmalıdır.»
- Yabancı Bankalar Konsorsiyumu 1978 yılı içinde Türkiye'ye 500 milyon dolar nakit kredi açmayı kabul etti; ayrıca Türkiye'nin 2.5 milyar dolarlık dış borcu da ertelendi.
- Afganistan Devlet Başkanı Taraki hükümetinin BM ilkesine bağlı kalacağını, ulusal kurtuluş savaşlarını destekleyeceklerini ve devrimin korunması için, Afgan ordusunun güçlendirileceğini açıkladı.

11 MAYIS 1978

- Fiyat Kontrol Komitesi aküye, yemeklik yağa, buzdolabına, elektrik süpürgesine ve çamaşır makinesine zam yapma kararı

aldı.

- Başbakan Ecevit'in, sendikaların toplu sözleşme görüşmelerinde sorumsuz davrandıkları yolundaki sözlerine karşı DİSK Genel Başkanı Baştürk, ücret artışlarının kısıtlanmasına,

kontrollü sendikacılığa karşı çıkacaklarını söyledi.

- İran'da Şah'ın baskı rejimini düzenlenen kitlesel eylemler protesto etmek amacıyla ülkenin tüm büyük kentlerine yayıldı.

12 MAYIS 1978

- Batı Alman hükümeti, Türkiye'ye 100 milyon Marklık ek kredi vermeyi kabul etti.
- Ankara'da bir süre önce komandolar tarafından kurşunlanan CHP'li muhtar öldü.

- Çağdaş Hukukçular Derneği, İhtisas Mahkemelerinin kuruluşuna karşı olduğunu açıkladı.
- Ticaret Bakanı Köprülüler, gül çiçeği taban fiyatını 11 lira olarak açıkladı.

13 MAYIS 1978

- Elâzığ'da kimlikleri belirsiz kişilerin bir kahveye yayılım ateşi açmaları sonucu bir kişi öldü, 8 kişi yaralandı.
- DİSK Genel Başkanı Baştürk, «Asgari ücret her düzeyde ve her zaman vergi dışı olmalıdır. Toplu iş sözleşmesi ve yasalarla kazanılmış yan gelirler vergi dışı tutulmalıdır.» dedi.

- İstanbul Barosu ve Yazarlar Sendikası, POL-DER'in kapatılma girişimlerini eleştirerek, POL-DER'in polis müessesesinin onurunu koruyan bir kuruluş olduğunu söylediler.
- İran'da komünistlerin 26 yıldır ilk kez açıkça yaptığı gösterilerden sonra 9 komünist lider tutuklandı.

14 MAYIS 1978

- 28 Mayıs'ta ATAS Rafinerisine devletçe el konmasının kararlaştırılması üzerine, yabancı petrol şirketleri Dışişleri Bakanlığı ve ABD Büyükelçiliği kanalıyla «Hükümetin böyle bir karardan vazgeçmesini» istediler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ise bu istemi geri çevirdi.
- TPAO ile toplu sözleşme

nedeniyle anlaşmazlığa düşen PETROL-İŞ Sendikası, Batman ve ATAS Rafinerilerinde ve TPAO'ya bağlı diğer işyerlerinde greve gitmeye karar verdi.

- Zaire'nin güneyindeki Şaba bölgesinin önemli maden merkezi olan Kolvezi kenti, Katanga Ulusal Kurtuluş Cephesine bağlı gerillalar tarafından ele geçirildi.

15 MAYIS 1978

- Başbakan Ecevit, «Ambargo kalkmazsa Türkiye NATO içinde kalacaktır, ancak ittifaka

olan katkısı azalacaktır.» dedi.

- Tahran'da halk, Şah'ın baskı rejimini protesto için greve başladı.

16 MAYIS 1978

- Başbakan Bülent Ecevit, Türkiye'nin savunma sistemini ABD'ye bağımlılıktan kurtaracağını NATO'ya katkısını azaltacağını ve silâh yapısını değiştireceğini açıkladı.
- Çalışma Bakanı Bahir Ersoy, «Türkiye'de sendikacılık, adeta bir ücret sendikacılığı durumuna dönmüş, toplu sözleşme görüşmelerinde, işçilerin ücretlerini arttırma kaygısından başka şey düşünülmez olmuştur» dedi.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin aldığı karara göre, işverenlere Disiplin Kurulu kararı olmaksızın işçi çıkarma olanağı verildi.

17 MAYIS 1978

- Petrol-İş Sendikasına kayıtlı 3 bin işçi TPAO'nun Batman Rafinerisinde, 2 bin işçi de Malatya'daki akaryakıt istasyonlarında greve başladı.
- Komandolar yurdun çeşitli yerlerinde eylemlerini sürdürerek yaralama ve patlama olaylarına neden oldular.
- Ankara Barosu, İhtisas Mahkemelerinin kurulmasına karşı çıkarak, böyle bir uygulamanın DGM'lerin yeniden kurulması anlamında olduğunu belirtti.

18 MAYIS 1978

- ABD, Fransa, Belçika, Fas ve Çin Halk Cumhuriyeti, Zaire hükümetini desteklediklerini açıkladılar.

19 MAYIS 1978

- Fransa hükümeti, Zaire'ye paraşütçü birlikleri gönderdi.

20 MAYIS 1978

- DİSK Genel Sekreteri Işıklar, «Hükümetin işçi ve emekçi sınıfların taleplerini sınırlandırma yanlıgısına düşmeyeceğini, bindiği dalı kesmeyeceğini umuyor ve üzerine basarak belirliyoruz.» dedi.
- Sovyetler Birliği resmi haber ajansı TASS, Batılı ülkelerin Zaire'ye askerî ve ekonomik çıkarlarını korumak için müdahale ettiklerini belirtti.
- Peru hükümeti, ülkenin tümünde olağanüstü durum ilân ederek, anayasal bütün hakları askıya aldı.

21 MAYIS 1978

- Ecevit hükümetinin, dört yıldan fazla süre için bankaya yatırılan paralara tanıdığı faiz serbestisi, Türkiye Bankalar Birliği tarafından yasalara aykırı olarak donduruldu.
- başkanlığında Ankara'da toplandı. Ecevit, valilerin sorumluluklarını sonuna dek kullanmalarını istedi.
- POL-DER Genel Kurulunda, derneğin kapatılma girişimleri kınandı.
- 67 ilin valisi, Başbakan Ecevit

Karaib Bölgesi ve Latinamerika Ülkeleri Komünist Partileri Konferansı Deklerasyonu-II

Bir bölümünü 51. sayımızda yayınladığımız, Latinamerika ve Karaib Bölgesi Komünist Partileri 1975 Havana Konferansı ortak deklarasyonunun ikinci ve son bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz.

V

Latinamerika'daki değişmeler toplumsal ilerlemenin ve çağımızda yaşanan kapitalizmden sosyalizme devrimci geçiş sürecinin bir parçasını oluşturmaktadır. Bu değişiklikler, yeni uluslararası durumun diğer faktörleriyle de sıkı bir bağlantı içindedir. Ve yine bu değişmeler sosyalizmin gelişen gücü, emperyalizmin gerilemesi, soğuk savaşın politik olarak yenilmesi ve iki sistem arasında sürekli olarak yükselen mücadele ile açıklanabilir.

Soğuk savaş politikası Yanki emperyalizminin Latinamerika'daki açık müdahale politikasını haklı çıkarmaya hizmet ediyordu. Bunun en belirgin örneği ABD'nin Dominik Cumhuriyeti'ne müdahalesiydi. Gerginlik ortamının etkinliği giderek azaldıkça emperyalizmin eski demagojileri daha iyi anlaşılıyor. Emperyalizmin geri çekilmesi her şeyden önce uluslararası güç ilişkilerindeki değişmeye bağlıdır. Başını SSCB'nin çektiği sosyalist sistemin ve Sovyetler Birliğinin güçlenmesi, gerginliğin gelecekte azaltılması ve geri dönülmez kılınmasının kesin ve belirleyici faktörüdür. Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin

politik etkinliği kadar, onların ekonomik ve askeri güçleri de, planlı ve kararlı bir barış siyasetinin hizmetindedir.

1945 yılında faşizmin yenilmesinden sonra Vietnam Halkının tarihinde en önemli olay olan Yanki emperyalizmine karşı kazanılmış zafer, dünyadaki yeni güç ilişkilerinin durumunu apaçık gösteriyor. Vietnamı gerçek bir ulusal bağımsızlığa götüren ve vatanlarının barışçıl biçimde yeniden birleşmesinin yolunu açan bu zafer, bütün dünya halkları tarafından derin bir hayranlıkla karşılandı. Bu zafer her şeyden önce 30 yıl süren savaş boyunca Vietnam Emekçi Partisi tarafından —ki bunu ölmez başkan Ho Chi Minh örgütlemiş ve yönetmiştir— cesur ve akıllıca yönetilen Vietnam Halkının büyüklüğünü ve kahramanlığını göstermektedir.

Vietnam halkının zaferi, bu denli oluşunun yanında askeri, politik ve diplomatik mücadelenin birleştirilmesini belgelemesi bakımından da öne taşır. Ve o zafer, çağımızda uluslararası birlik ve dayanışmanın, sosyalist sistemin yardımlarının belirleyici

rolünün en açık bir isbatıdır. ABD emperyalizmi, Laos'da, Kamboçya'da ve özellikle Vietnam'da tarihinin en küçültücü, en ağır yenilgisine uğradı. Onun bu yenilgisi, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerine, halkların, demokrasi, ilerleme ve dünya barışı için verdikleri mücadelelere daha elverişli olanaklar sundu.

Portekiz sömürge sisteminin buhranı, boyunduruk altındaki halkları kahramanca direnişi ve bundan daha geri olmayan Portekiz işçi sınıfının ve halkının mücadelesi, tüm savaş güçlerinin mücadelesi, faşist diktatörlüğün yıkılması sonucunu doğurdu. Bu, aynı zamanda tüm dünyada, halkın verdiği demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesi için bugünkü güç ilişkilerinin yeni ve elverişli olanaklar sunduğunun bir başka ifadesidir.

25 Nisan 1974'de Portekiz İşçi sınıfı ve onun Leninist Partisi, mücadelenin ön safındaki yerini alarak Portekiz halkının uzun yıllar süren mücadelesinin zafere ulaşmasını sağladı. Dünya emperyalizminin koruyucu kanatları altındaki eski faşist diktatörlük engeli, halkın örgütlülüğü ve savaş güçlerinin eylem birliği temeli üzerinde Portekiz'in sosyalizme ilerlemesinin elverişli şartlarını yarattı. Yeni Portekiz'le dayanışma tüm dünya demokratik ve devrimci güçlerinin başta gelen görevidir.

Hemen aynı zamanda Atina'daki faşist diktatörlüğün yıkılışı da Yunan halkının mücadelesiyle mümkün oldu. NATO'nun Kıbrıs'ın bağımsızlığına karşı giriştiği sabotajlar bu yıkılışı kolaylaştırdı.

Emperyalizm adım adım geriletiliyor. Lâkin o, hegemonyacı emellerinden hiçbir zaman vazgeçmedi ve hiç bir zaman da vazgeçmeyecek. Uluslararası gerginliğin azalmasının önünde daha uzun ve çetin yollar bulunmaktadır. Sadece Sovyetler Birliğinin ve sosyalist ülkelerin barış içinde bir arada yaşama politikası değil, tüm

dünya halklarının ortak mücadelesi ve barış güçlerinin somut sonuçlar doğuran çabaları ve tepkileri emperyalizmin saldırganlığını engelliyor. Bu mücadele en geniş anlamda ideolojik olarak da sürdürülüyor ve gelecekte de sürdürülecektir. Çünkü saldırgan kuşatma silâhlanma çabalarını koruyor. Emperyalistler bütün araçlarla halkların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini başarısızlığa uğratmayı ve başka ülkelerin içişlerine müdahale etmeyi deniyorlar. Onlar Birleşik Devletlere dayanarak ve onun resmî politikası doğrultusunda, Sovyetler Birliği'ne karşı provokatif bir politika sürdürüyorlar.

Konferans, ABD emperyalizmiyle flört eden ve onun varlığını Avrupa ve Asya'da savunan Çin Komünist Partisi önderlerinin dış politikasını kesin bir değerlendirmeden geçirdi. Çin liderleri NATO'yu savunuyorlar. Batı Alman emperyalizminin intikamcılığını haklı buluyorlar. Çin yöneticileri aynı karanlık öfkeyle ve uluslararası gericiliğin baş sözcülerinin ağzıyla SSCB'ye saldırıyor ve ona iftira ediyorlar. Çin'in siyasi önderleri tüm dünyada burjuvazinin saldırgan millitarizmini SSCB'ye karşı kıskırtıyor ve kahraman Sovyet halkına karşı soğuk savaşın anlamsız politikasını sürdürüyorlar. Çin liderlerinin bu politikası Latinamerika'da Şili askeri cuntasıyla politik dayanışma içinde faşist despotluğun katlettiği binlerce komünist, sosyalist ve yurtseverin kanlarıyla ve onulmaz biçimde ifadesini buluyor. Çin liderleri bu doğrultuda her yerde başını kof bir radikalizmin çektiği, solu bölen, komünist partilere hücum eden, ilerici gelişmeyi baltalayan ve devrimci hareketin bağrında düşmana ajanlık yapan, bu uğurda her türlü çabayı gösteren sahte devrimci gurupları koruyor.

İhanet güçlerinin bu politikasına karşı dünya devrimci sürecinin geleceğine bağlılık ve bu güçlerin bir-

liği için mücadele Latinamerika komünist partilerinin görevidir.

Emperyalizmin askeri ve politik yenilgisine şimdi, tüm sistemini etkisi altına alan ve gücünü tehdit eden derin bir ekonomik kriz eşlik ediyor. Birleşik Devletlerde, Batı Avrupada ve Japonya'da milyonlarca işsiz insan var. ABD emperyalistleri, ekonomik krizin gerçek boyutlarını Vietnam savaşının finansmanı ile atlatmayı denediler. Fakat bu yol umulmadık sonuçlara götürdü. Ekonomik durgunluğu ve enflasyonu bağrında taşıyan kriz, gittikçe keskinleşti ve emperyalizmin manevra alanlarını küçülttü. Avrupa para sistemi «Avrupa Doları» dalgalandığında ABD finans politikası doların etkisini koruma yolları arıyor. Az gelişmiş ülkeleri, hammaddelerini ucuza satmaya zorluyor. Kendisi tarafından belirlenen endüstri malları fiyatlarını yüksek tutarak mevcut ticaret ilişkilerini muhafaza etmek zorunda kalıyor.

Emperyalistler, petrol üreten az gelişmiş ülkeleri, bu önemli yakıtın fiyatını yükseltmekle uluslararası ekonomide düzensizliğe yol açmakla suçluyor. Bu ise, emperyalizmin, krizinin temellerini örtbas etmek için yürüttüğü kampanyanın bir parçasını oluşturuyor.

Petrol üreten ülkeler, petrol fiyatlarını kendilerinin tesbit etmeleri hakkını savunarak, endüstride gelişmiş kapitalist ülkelerle aralarındaki eşitsiz ilişkileri, ürünlerinin ve hammaddelerinin satışındaki koordinasyonu gerçekleştirme çabaları izledi. Bu, onların uluslararası pazarda bir güç olmaları anlamına geliyordu ki, bu güç endüstri ürünlerinin fiyatlarını onların yararına belirleme olanağını veriyordu.

Kapitalizmin durumu ve bir kaç önemli Batı Avrupa ülkesiyle Japonya'da dış ödemeler bilançosunun ve-
diği ciddi açıklar petrol fiyatlarının

dünya pazarlarındaki yükselişinin sonuçlarıdır.

Endüstri malları ve yakıt fiyatları yükselince, Latinamerika gibi az gelişmiş ülkelerin asli kazançlarını sağladıkları ürünlerin ve hammaddelerin fiyatları da düşmüş oluyordu. Lakin kapitalist dünya ekonomisi ve üretim sistemi kendi zıtlıklarını da bağrında taşımaktadır. Bu zıtlıklar, İkinci Dünya savaşı sonrasında ve soğuk savaş politikası döneminde devlet bütçesindeki açıkların silâhlanma yarışı ve savaş maceralarıyla örtülmeğe istenmesine rağmen keskinleşti.

Sosyalist Küba adına Fidel Castro çok doğru bir politika önerdi: Petrol üreten ülkeler, yüksek miktarlara ulaşan paralarını emperyalist ülkelere yatırmamalı, aksine kendi ekonomilerine yatırmalıydı. Ayrıca bu fonlar gelişmemiş ülkelere, ödeme bilançoları sorunlarını çözmek ve ekonomik gelişmelerine katkıda bulunmak üzere kredi olarak aktarılmalıydı.

Eğer petrol üreten ülkeler dünyanın az gelişmiş öteki ülkeleriyle dayanışma içinde olmayı arzu ediyorsa, petrol üretmeyen az gelişmiş ülkelerle kesin ekonomik dayanışmalarını açıklamak zorundadırlar. Çünkü onların durumu, zorunlu endüstri malları ve yakıt fiyatlarının yüksekliğinden ve kendi ihracat mallarının fiyatlarındaki düşme yüzünden daha kritik ve tehlikelidir. Onlar böylece dünya ekonomik krizinin yükünü yükleniyorlar. Bu sorunlar çok ciddi ve derin ekonomik analizler yapmayı, makul ve haklı çözümler aramayı zorunlu kılıyor. Petrol üreten bir kaç ülkenin bencil tutumları, parasal olanaklarını emperyalist ekonomiye sunmaları ve savurganlıkları ve sömürülen tüm halkların dayanışmaları konusunda çıkardıkları zorluklar emperyalistlerin bölücü manevralarını kolaylaştırıyor.

Halklar ABD emperyalizminin sardrgan kesiminin ne gibi emelleri ol-

duğunu çözümlüyor, yargılıyor ve reddediyorlar. Çünkü emperyalizm fiyatlar üzerinde ısrarla duruyor ve petrol üreten ülkeleri miiitarist saldırılarla tehdit ediyor. Birleşik Devletler Başkanı Dünya kamuoyu tarafından bizzat değerlendirilen Detroit deki konuşmasında, büyük emperyalist güçlerin yoksul ülkelerin hammadde kaynakları üzerindeki tasarruf haklarını ordularıyla güvence altına aldığını hatırlatıyordu. Ancak o günler geride kaldı. Bugün geri kalmış ülkelerin kesin tutumları doğal zenginlikleri, tarım üretimini ve madenleri emperyalist krizler karşısında korumayı mümkün kılıyor.

Monopollerin, sonuçlarını geri kalmış ülkeler üzerine yıkmaya çalıştığı kapitalizmin genel krizinin derinleşmesi ABD emperyalizmini, ekonomik nüfuz alanlarında yeni ve ince metodlara yöneltiyor. O, Şili'ye karşı uyguladığı yöntemlerle herşeyden önce Latinamerika'da düştüğü politik çözümsüzlüğün güç sorunlarını çözmediyor. Ancak buna bağlı olarak direnmeyi de güçlendiriyor ve kıta halklarının bağımsızlık mücadelelerinin gelişmesi için daha elverişli şartlar oluşturuyor.

ABD hükümeti 1976 yılı için ve bağımsızlığının 200. yıldönümüne ilişkin büyük tantanalar hazırlıyor. «76 Ruh» üzerine kurulu yalan propagandasında Porto-Riko halkına yapıları zulümlerden, Latinamerika ülkelerindeki sayısız Yanki-«Marines» işgalinden söz edilmiyor. 1950'ler Havanasındaki Jose Marti rejiminin alçaklıklarından, bu ve benzeri rezil davranışlardan söz yok. Meksika bölgesinin yağması konusunda da susuluyor. ABD'deki milyonlarca Chicanolu, Latinamerika'dan göçeden öteki milyonlarca insan ve 25 milyon Porto-Rikolu aynı zulüm çemberinin içinde yaşıyor. Burjuva devriminden 100 yıl sonra Lincoln'ün ölümünün ardında

rezilce bir soykırımdan geçirilen 23 milyon zenci unutulmamalıdır.

ABD'nin 200. yıldönümünde Latinamerika halkı, düşmanları aynı kapitalist metropol olan ABD işçi sınıfıyla ve halkıyla dayanışmasını güçlendiriyor. Halklarımız, anti-emperyalist mücadelelerinde Kuzey Amerika'nın ilerici halkının değeri çok yüksek olan yardımlarını takdir etmektedirler. Tekellerin zenginlikleri, bu ülkenin çalışan kitesinin emeğinin sömürülmesi üzerinde astronomik rakamlara ulaşıyor. Halkımızı sömürmekte olan yanki emperyalizmi, ABD halkını da baskı altında tutuyor, maceracı girişimleri için yem olarak kullanıyor.

VI

Latinamerikanın bugün içinde yaşadığı tarihî dönem, halklarımızı ikinci ve kesin bağımsızlığın kazanılmasına götürecektir olan meydan muharebesini gerekli kılıyor. Latinamerikanın bağımsızlığı, halklarımızın hedefi ve kahramanlarımızın amaçları artık 19. yüzyıldaki gibi basitçe kavranmıyor. O hedefler bildiğimiz gibi geride kalmıştır. Biz, bugün, insanlığın büyük bir bölümünün sosyalizmi inşa etmeye koyulduğu, Sovyetler Birliğinin komünist topluma yaklaştığı tarihi bir durumda bulunuyoruz. Kapitalist sistem derin bir sosyo-ekonomik krizle karşı karşıya görünüyor. Emperyalizm adanıklı köşeye sıkıştırılmış bir canavar gibi elinden kaçırdığı kolonileri ve bağımlı ülkeler üzerindeki egemenliğini neokolonyalist ilişkiler şeklinde yeniden elde etmeye çalışıyor. Bu ülkeler emperyalizmin krizinin ertelenmesi ve hafifletilmesi için elverişli birer alan olarak görülmektedirler.

Latinamerika'nın işçileri, köylüleri ve tüm emekçileri, ülkelerindeki işsizliği, yoksulluğu, düşük ücretli, cahilliği ve genel toplumsal fakirliği ve sosyal eşitsizliği, sadece yabancı sömürüyü yoketmekle aşamazlar. Bu so-

runlar ancak büyük toprak sahiplerinin ve burjuvazinin sömürsü ortadan kaldırılırsa çözüm bulabilir. Yoksa, mevcut koşullar altında bu ülkeler, kapitalist dünya pazarı için vazgeçilmez olan ürünlerine dayanarak büyük emperyalist konzernlerle (kaynaşmış ticari ve sınai işletmeler) rekabete kalkmaları sömürünün daha derinleştirilmesi olur.

Sovyetler Birliği ve Küba, güçleri coğrafi konumları ekonomik abluka teknik ilerlemelerinin engellenmesi girişimleri karşısındaki farklı durumlarına rağmen ekonomik gelişme konusunda önemli bir örnek oluşturuyorlar. Yarım yüzyılı aşkın bir zamandan beri sosyalizm hep bu tür yöntemlerle boğulmak istendi. Emperyalizm bugün hâlâ devrimci Küba'ya bu yolla haddini bildirmeyi umuyor. Kapitalist yolda yürüyen hiç bir Asya, yada Afrika ve Latinamerika ülkesi, sosyo-ekonomik gelişmesinde başarıya ulaşamadı.

Eğer halkın çoğunluğu, işçiler, şehirlerdeki emekçiler, köylerdeki çiftçiler kesin olarak katılmazlarsa, gericiği, işsizliği, yoksulluğu, cahilliği, ağırlaşan sorunları ortadan kaldırmak, ekonomik gelişme için gerekli olan hızlı tempoyu tutturmak mümkün olmaz. Ve halkımız —Küba örneğinin gösterdiği gibi— köydeki ve şehirdeki emekçiler, aydınlar ve uzmanlar kendi devrimlerinden emin oldukları sürece derin değişiklikler yaratabilir.

Biz komünistler, sosyalizmin bizim ülkemiz için kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunda, Latinamerika'nın gelişme temposunun hızını güvence altına almada tek sistem olduğu görüşünde birleşiyoruz. Küba, tüm kardeş halklarına, günümüz Amerika kıtası şartlarında sosyalizmin kurulabileceğini açıkça gösterdi. Biz onun başarılarını ve kazanımlarını görüyoruz. Sosyalizm bizim geri alınmayacak biricik hedefimizdir.

Biz komünistler tüm Latinamerika ülkelerinde sosyalizmin ancak, sıkı bir mücadele ve köklü dönüşümler dönemiyle, sosyalizmi amaç edinmiş olan herkesin kararlı ve ideolojik mücadelesiyle ve emekçilerin doğrudan deneyimleriyle gerçekleşeceğinin farkındayız. Ancak böylece emperyalizmin ve oligarşinin hükümetten ve komünikasyonlardan kovulması, halk güçlerinin ideolojik defarmasyonu ve kültürel uyutulmuşluğu aşılabılır. Bunun içindir ki, emperyalizmle bütünleşen sınıf temsilcilerinin ve devletin gücünü parçalamadıkça Latinamerika halkının gerçek bir ilerleme göstermesi mümkün olmayacaktır. ABD emperyalizminin boyunduruğunda kurtulmadıkça ve ülkelerimizdeki multinasyonel konzernlerin egemenliğini koruyan emperyalizme karşı mücadeleye sıkıca bağlıdır.

Genel baş düşmanımız ABD emperyalizmi olduğu için, Latinamerika devrimini bir devrim olarak kavrayan, sosyalizmi son amaç olarak gören herkes açısından strateji ve taktik, anti-emperyalist olabilir. Biz komünistler bu yüzden Latinamerikanın diğer toplumsal güçlerinin durumunu, başdüşmana karşı takındıkları tutumlarından hareket ederek değerlendiriyoruz. Biz komünistler aynı zamanda, demokratik haklarımızı ve ülkelerimizde yeni bir toplum kurmak için verdiğimiz mücadeleyi engellemezlerse ve eğer onlar bizim doğal haklarımızı koruyarak ekonomimiz üzerindeki egemenliklerini gün geçtikçe artıran multinasyonel konzernlere karşı çıkarlarsa Latinamerika hükümetlerini desteklemeye hazırız.

Gerçi ulusal ekonominin savunulmasından yana olan güçler her zaman bir anti-emperyalist politika gütmektedirler. Bazı durumlarda mevcut sosyo-ekonomik düzeni değiştirmekten yana olmayan ve hükümetleri de zamanımızın sorunlarına ilerici bir konumla yaklaşımları için zorlamaya

evet demiyen burjuva milliyetçiliği söz konusudur. Milliyetçilik, eğer emekçi halk güçleri kesin olarak mücadeleyi yönlendiriyorsa ve eğer ulusal hareket ile emperyalizm arasındaki gelişmeler keskinleşirse devrimci ve anti-emperyalist bir noktaya ulaşabilir.

İçinde, doğal zenginliklerin savunulmasını ve multinasyonel ekonomik teşebbüslerden kurtulmayı barındıran değişiklik programlarına sadık hükümetler de vardır. Bu hükümetlerin, emperyalizmin gasbettiği zenginliklerin millileştirilmesini başlattığı ve ulusal ekonominin gelişme programını kabul ettiği yerlerde komünistler, Peru'da olduğu gibi, bu girişimleri kesin olarak ve bağlılıkla destekleyebilirler. Komünistlerin toplumsal gelişme kavramı farklı olmasına rağmen onlar bu desteği esirgemezler. Bu durum, geleceğin sorunlarını ortaklaşa çözmeye de bir engel değildir. Kesin olarak Latinamerika'nın bağımsızlığına ulaştıran anti-emperyalist mücadele mümkündür ve bu mücadele geniş toplumsal güçlerin birliğini talep eder. Burada işçi sınıfı önder rol oynar. Emekçi köylüler doğal bağlaşıklardır. Bunlar, köklü değişiklikler talep eden sınıflardır.

Latinamerika emperyalizme bağımlı ve onun egemenliği altında olmasına rağmen, kapitalist gelişme ve sosyal yapı tek tek ülkelerde anlamlı özellikler gösterir.

Göze çarpan belirgin özellik şehirlerde ve kırlarda işçi sınıfının gelişmesidir. Ücretli işçi sayısı kitada 50 milyona kadar yükselmiş bulunmaktadır. Bu, meslek sahibi halkın %80'inden daha fazlasını ifade eder. Bu ücretli işçilerin yaklaşık olarak yarısı tarım işçisidir. Bu arada işçi sınıfının yapısı da değişti. Büyük işletmelerdeki merkezleşme artıyor. Bütün bu gelişmeler, proletaryanın rolünü, üretken bir sosyo-politik güç olarak önemini anlatıyor.

İşçi sınıfı aynı zamanda organizasyonunu geliştiriyor. O, durumu gereği Latinamerika ülkelerinde belirleyici politik güç olarak kendini gösteriyor. Proletarya, diğer demokratik ve anti-emperyalist güçlerin birliğinin asıl unsuru olma yolunda ilerliyor.

Geçerli ulusal kurtuluş ve ekonomik bağımsızlık mücadelesi kapitalist sömürüye karşı ve herşeyden önce iç ve dış tekelcilere ve büyük toprak sahiplerine karşı keskin bir sınıf mücadelesi olarak yürüyor. Kapitalizmin boyunduruğu altında işçi sınıfının sömürülme ölçüsü büyüyor. Çoğu Latinamerika bölgesinde en düşük ücretler ödeniyor. İşçi sınıfının ulusal gelirden aldığı pay sürekli olarak azalıyor. Enflasyon ve devamlı artan hayat pahalılığı sonucu gerçek ücretler düşüyor.

İşçi sınıfı hareketi ve onun kahramanca mücadelesi, Latinamerika devrimci hareketinin dayanışma ilkelerinin, emperyalizme karşı mücadelenin ve ulusal kurtuluş devriminin, demokrasi ve sosyalizm için verilen mücadelenin sağlam güvencesini oluşturuyor, deneylerini zenginleştiriyor.

Kapitalist gelişme baştan beri rezerv ordusunu büyütüyordu. Topraklarını kaybeden ve kıtanın büyük şehirlerine göçeden milyonlarca işsiz ve topraksız köylüyü kapitalizm bir araya getiriyor. Tarım işçileri, topraksız köylüler, yarı proleterler, küçük mülk sahipleri, yarıcılar ve yoksullaşmakta olan çiftçiler muazzam bir grup oluşturuyorlar. Onlar toprak sahipliği ilişkilerinin yeniden gözden geçirilmesini ve ülkemizdeki ekonomik ve politik yaşamın değişmesini istiyorlar. Altında yaşadıkları sömürü ve yokluk sınıf mücadelesinin, çok yönlü kurtuluş mücadelesinin sebebini oluşturmaktadır.

Ekonominin düşük verimliliği ve yetersiz endüstriyel gelişme, kır halkının kitleler halinde şehre göçü sayesinde, serbest kalan yeni iş güçlerinin

organizasyonunu engelliyor. Bu, belli bir işi olmayan, konutu ve yaşamı araçları bulunmayan sosyal tabakaların ortaya çıkmasına yol açıyor. Bu halk gurupları, birçok ülkede olağanüstü bir hızla artmakta büyük kentlerin varoşlarında sefil bir hayat sürdürmektedirler. «Favelas» ve «Callampas» gibi kentlerde, yoksul kenar mahallelerinde bu insanların sosyal dramı kapitalizmin sömürü ve baskıcı karakterini açıkça gösteriyor.

Bu kitlelerin büyük bölümü, küçük burjuvazinin demagojilerden ve gerici unsurların etkisinden ancak işçi sınıfının önderliği sayesinde kurtulabilirler. Bu kitlelere, sadece kendi çekilmez sorunlarının çözümü değil, aynı zamanda anti-emperyalist ve devrimci mücadeleye katılmaları bir hedef olarak gösterilebilir.

Latinamerika ekonomisi geniş bir orta tabaka oluşturdu. Bunlar sadece küçük esnaf ve küçük satıcılardan ibaret değiller. Sanayi işçilerinin bir bölümü de bunlardandır. Sosyal stabilite bu tabakayı, öğrenci, entellektüel ve teknik eleman kesimleri gibi politik hareket özendirir. Bazı durumlarda onlar komünistlerin yanında demokratik ve anti-emperyalist harekete katılırlar. Ya da küçük burjuva radikal guruplar oluştururlar. Bir başka durumda da bu kesimler CIA'nın güdümünde ve oligarşi tarafından vurucu güç olarak kullanılan gerici gurupları oluştururlar. Örneğin: Şili'de bunlar faşist hükümet darbesi sırasında önemli bir rol oynadılar. Ve bu gerçekler, orta tabakaların proleter bakış açısına kazanımları için inatçı bir mücadele verilmesinin gerekliliğinin altını çizerler. Latinamerika genelinde bu guruplara düşen rol her zaman hesaba katılmalıdır.

Bugün Latinamerika'da emperyalizme karşı koyan ve gerçek ulusal kurtuluş programlarını benimsemiş olan hükümetler örneği, anti-emperyalist kurtuluş mücadelesinin, emper-

yalizme karşı direnme temelinde tüm ilerici güçlerin birliğini gözardı etmeyen ve hareketi geniş sosyal tabakalara dayandırabilenlerin başarılı olduğunu gösteriyor.

Latinamerika'nın ekonomik gelişim süreci emperyalizmle sıkı bağımlılık ilişkileri olan, emperyalizmin egemenliği mekanizmasını fiilen kendi ülkesinde temsil eden yerli burjuvazinin büyük bir bölümünün varlığını ihtiva eder. Bu fiili uzantı olma konumuna vaktiyle Küba'da şeker endüstrisi ve ithalat burjuvazisi taşımaktaydı ve bu günümüzde Meksika, Arjantin, Kolombiya ve Brezilya burjuvazisi için de geçerliliğini korumaktadır. Emperyalizmin tekel olarak donattığı bu burjuvazinin kendi ülkelerindeki ekonomik egemenlikleri emperyalist tekel sayesinde mümkün olmaktadır. Ulusallığını kaybetmiş olan bu burjuvazi, bağımlılığı savunur ve anti-emperyalist gelişmeye karşı koyar. Sorunların alışılmış ekonomik yapı çerçevesinde çözülmesinden yanadır. Bu burjuva kesim, hükümetlerin emperyalizmle olan bağları kırma girişimlerini engellemeye çalışır. Bu kesimin bir kaç ileri gelen temsilcisi de büyük latifundistlerle (büyük toprak sahipleri) bütünleşmiştir. Böylece o, işçi sınıfının, köylülüğün ve orta tabakaların birliğine karşı, kendi iç pazarını geliştirme ve ulusal ilerlemeden yana burjuva kesimlere karşı pre-emperyalist yerli bir oligarşi yaratmak ister.

Bu tarihi gerçek emperyalizmle zıtlama temeli üzerinde, Latinamerika burjuvazisi içinde, emperyalizme karşı proletaryanın, köylülüğün ve halkın kapitalist olmayan öteki kesimlerinin, ekonomik bağımsızlık ve anti-emperyalist mücadeleye evet diyen tüm güçlerin arasında yer alan bir kesimin varlığını yaratır. Bu burjuva kesim demokratik ve anti-emperyalist hareketin birliği içinde yer alır.

Komünist partiler ve Latinamerika-

da emperyalizme karşı mücadele eden tüm güçler bu olanağa büyük önem verirler. Onlar, saldırgan burjuvazinin farklı bir güç olduğuna ve farklı ülkelerde, değişik derecelerdeki etkisine dikkat ederler. Bu kesim, geniş mücadele cephesinin tamamlayıcı bir unsurunu oluşturur.

Ancak bu burjuva kesimin anti-emperyalist mücadeleye katılmaktaki tereddütlerini de görmek hata olur. Latinamerika'da burjuvazi öncü bir rol oynama şansını çoktan yitirmiştir. Bu rol proletaryaya özgüdür. Burjuvazi yeni bağımsızlık mücadelesini sonuna kadar götüremez. Bu kesimi, onun temsilcilerini ve organizasyonunu anti-emperyalist ve anti-oligarşik mücadelenin geniş cephesine çekmek çok önemlidir. Ama bu hiç bir zaman işçi sınıfı, emekçi köylülük ve orta tabakaların vazgeçilmez bağlaşıklığının, işçi sınıfının bağımsız siyasetinin aleyhine elde edilemez.

Son yıllarda, oligarşi ve emperyalizm tarafından sömürülen belli başlı toplumsal güçlerde önemli ideolojik, politik ve sosyal değişiklikler oldu. Bu ilerleme güçlerinde ve devrimci potansiyelde de değişimleri beraberinde getirdi.

Bu tür değişiklikler bir kaç Latinamerika ülkesinin mücadele güçlerinde tesbit edildi. Peru'da yüksek rütbeli subayların önderliğinde savaş güçlerinin gelişen mücadelesi, Panama'da, ulusal güçler önderliğinde başlayan ve derinleşen hareket, devrimci içerik ve köklere sahip olması kadar, kapitalist baskı sistemine ve onun keskinleşen krizine karşı yurtsever güçlerin bilincindeki muazzam gelişmeleri gösterdi.

Şimdi emperyalizme ve iç baskılara karşı egemenliğin ve toprak bütünlüğünün sağlanması durumunda yerli ve yabancı saldırı güçleriyle mücadelenin bittiği söylenemez. ABD'nin Latinamerika'daki birliklerini harekete geçirmesi mümkündür ama artık bu

da 10 yıl önce Dominik Cumhuriyetinde olduğu gibi sonuç vermiyecektir. ABD'nin ve OAS'ın işi bundan böyle kolay olmayacaktır. Dominik saldırısı, ordunun anayasaya bağlı kesimlerinin kahramanlığı sayesinde geri püskürtülmüştü.

Savaş güçleri arasında da karmaşık süreçler cereyan ediyor. Emperyalizm bütün araçlardan yararlanarak ordu içindeki aktivitesini güçlendiriyor. O gerici unsurlardan yararlanmayı ve halktan gelen subayları elde etme yollarını deniyor. Onlara ve şehir halkına hızlı bir yükselmenin illizyonu aşılanıyor. İlerleyen halk güçlerinin mücadelesine karşı emperyalizm gerici veya faşist diktatörlüklerden medet umuyor.

Kavgı güçleri arasındaki görüş ayrılıkları ordunun kışladan çıkma ve toplumsal egemenliği belirleme cesaretini de artırıyor. Bir çok asker ellerini, kardeşlerinin, işçilerin ve köylülerin kanlarıyla lekelemeye zorlandı. Kendi ülkelerini savunmaları için silâh kullanma sanatını öğrenen bu askerler işkence uşağı haline getirildiler. Ancak bugün eğitilmiş pek çok subay, oligarşinin politik gücünün yurtsever amaçlara ihanetini görüyor ve onların imtiyazlı durumlarının savunulmasında akıl ve adalet olmadığını daha iyi anlıyorlar.

Onlar, kendilerine kışlalarda gerici-ler tarafından verilen anti-komünist eğitim karşısında gerçek yaşamı kavriyorlar, aldatıldıklarını, anti-komünizmin pratiğinin ve ideolojisinin iflâsını görüyorlar.

Hristiyanlar, özel olarak da katolikler, aşağılık papazlar sınıfının başlıca önderleri halkın ulusal ve sosyal ilerleme mücadelesine giderek daha aktif biçimde katılmaktadırlar. Onlar —Brezilya ve birkaç ülkede olduğu gibi— halkın yanında yer alan, emperyalizmle ve gericilikle bağlarını koparan bir kiliseyi savunuyorlar. Onlar, faşizmin aşırılıklarına karşı kili-

seyi temsilen demokratik halklardan ve sosyal ilerlemeden yana saf tutuyorlar.

Kişisel deneyimleriyle ülkenin ve emekçilerin sorunlarını yakından tanıma olanağı bulan dünyevi kiliseci hareketler, ortak düşmana karşı hareketin birliğinin gerekliliğinin farkındadırlar. Ve onlar takdir olunacak bir başkaldırı hareketini başlatmış bulunmaktadırlar. Anti-komünizmin açıktan düşmanı ve halkbirliğinin sürekli vaizi Camilo Gorres'i kahraman olarak niteliyorlar. O, bir partizan hareketinde ölmüştü.

Halkların gelişen mücadelesine bağlı olarak Latinamerika hıristiyanları arasında başlıca üç akım başgösterdi: Muhafazakâr, reformist ve ilerici. Reformist ve ilerici akımlar büyük çoğunluğu temsil ediyorlar. Bütün ülkelerde onlarla birlikte çalışmak mümkün ve gereklidir.

İnananlar ve Marksistler arasındaki diyalog emperyalizme ve faşizme karşı koymayı, mücadelede geniş değişiklikleri hareketin birliğinde ilerlemeyi kolaylaştırıyor. Yeni bir toplum kurma yolunda sürekli olacak bir birliğin temelleri her zaman var. Demokratik kurumların ve halk haklarının savunulması, Latinamerika halklarının mücadelesinde özellikle anlamlıdır. Egemen oligarşinin çökmesini ve yokolmasını sağlayacak tam bir ulusal kurtuluş, gerçek bir demokrasinin yaratılması için verilen çabalarla çözülmez bir bağ içindedir.

İlerici güçler, bunların arasında komünistler, parlamenter demokratik mekanizmayı savunuyorlar. Birkaç ülkede gericielerin yıldırımlarına ve güç kullanmasına rağmen uzun zamandan beri halkın parlamentoya girme hakkını koruyabiliyorlar. Onlar, parlamento dışı hareketin yanında bu propaganda kürsüsünden de yararlanıyorlar. Şili'de Halk Birliği partilerinin hükümete girdikleri seçimler, demokratik biçimlerin işçi sınıfı ve halk

sayesinde geliştirilebileceğini kanıtladı. Fakat bu deneyler, halkın demokratik istemlerinin emperyalizmle ve oligarşiyle bağdaşır yanının bulunmadığını da gösteriyorlar.

İşçi sınıfının ve halkın demokratik haklarının bertaraf edilmesi, işçi hareketine karşı askeri birliklerin beslenmesi ve hayvani despotluk, emperyalizmin ve Latinamerika oligarşisinin kıtada egemenliği elinde tutmak için kullandığı başlıca taktiktir.

İşçi ve köylülerin gelişen bilinci, orta tabakaların radikalleşmesi, hıristiyan çevrelerin her zaman sol güçlerden yana kazanılması, birkaç ülkenin ordusunun zorlaması, Küba Devrimi'nin başlattığı, Latinamerika'da emperyalist egemenliğin krizini derinleştiriyor. Bu kriz dolayısıyla halk mücadelesinin bütün şekilleri güçlendi. Bunun karşısında emperyalizmin ideologları ve Latinamerika'lı uşakları, geçerli olduğu yerlerde gizli egemenlik biçimlerinden vazgeçmeksizin Şili'de olduğu gibi hayvani biçim ve yöntemleri tezgâhlamaktan da geri durmuyorlar. ABD emperyalizminin isteği olan bu rejim, baskı cihazının hangi zalimlikler için kullanıldığını gösteren başka kanıtlardır.

Şili'ye karşı girişilen bu caniyane darbe aynı zamanda demokrasi güçleri arasında safların sıklaştığını da gösteriyor. Anti-emperyalist mücadele bu dayanışmayla ayrılmaz bir bağ oluşturmaktadır.

Marks ve Engels'in 1848-1849 devrimine, Avrupa'daki demokratikleşme hareketine komünistlerin katılması üzerine görüşlerini yazmalarından beri demokrasi için mücadele, sosyalizm için mücadelenin bütünlüğü bir parçası haline gelmiştir. Daha sonra Lenin'in, Enternasyonal Dünya kongresinin VII. oturumunda daha da geliştirdiği bu tez gelişmesini ve geçerliliğini korumaya devam ediyor.

Biz Latinamerika ve Karaib bölgesi komünistleri, ülkelerimiz için işçi

sınıfı ve halkın iktidarı demek olan, tam özgürlük sağlayan ve üretim araçlarının en önemlileri üzerindeki özel mülkiyete son veren gerçek bir demokrasi istiyoruz. Yani sosyalist bir demokrasi istiyoruz. Buna rağmen bu gerçek ve derin demokrasi gerçekleşmemiş olsa da göreceli demokratik rejimlerin varlığı bizim için önemsiz değildir. Biz komünistler tüm çabalarımızı, Pinochet, Banzer, Somoza, Troessner, Laugerud, Brezilyalı Gorrillas, Duvaller veya Bardabe hayvanlarının faşizmine karşı mücadele eden herkesle, demokrasiyi destekleyen herkesle birleştireceğiz. Aynı zamanda biz, faşist tehditlere karşı hak sızlıklardan vazgeçilmesini istemeyi ve toplumsal ilerlemeden yana olmayı burjuva demokrasisinin savunulmasıyla eş anlamlı tutmuyoruz. Demokrasi mücadelesinde devrimci ve anti-empyalist birlik, bunların her ikisinin diyalektik bir ilişkisi olarak kavranmalıdır. Latinamerika'da devrimci dönüşümlerin yolu organize edilmiş ve sürekli kılınmış bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu arada, faşizme karşı mücadele, demokrasinin savunulması, emperyalizme ve oligarşiye karşı halkın politik yaşama etkin katılımı için verilen mücadele tek bir süreç olarak gelişmektedir.

VII.

Halkın ekonomik, politik ve sosyal talepleri için günümüzde verilmekte olan mücadele, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesiyle sıkı bir bağlantı içindedir. Komünistler sendikal hareket içinde kitlelerle sıkı bağlar içindedirler. Komünistler kitlelerin dolaysız ihtiyaçlarını bilirler ve taleplerini şekillendirmeleri için onlara yardım ederler. Ve onların mücadelesine gerçek bir sınıf muhtevası kazandırırılar.

Sendikal birlik sağlanmıştır ve sendikal hareketin tüm güçlerini içine alan geniş mücadele cephesi sonuç

olarak gerçekleşiyor. Bunu pek çok deneyim isbatladı. Sendikal birlik, yeni ve gönüllü mücadele kitalarını işçi sınıfından ve diğer sosyal tabakalardan olan toplumsal ilerleme güçlerini geniş ölçüde harekete çekmeyi de beraberinde getiriyor.

Sendikal hareket ülkelerimizin ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin ve bu mücadelenin güçlerinin hayati ve bütünleyici bir parçasıdır. İşçi sınıfının haklarına ilgi göstermeksiz hiç bir demokrasi mücadelesi başarıya ulaştırılmaz. Sendikal özgürlükler, grev hakkı, sendikal demokrasi ve bağımsızlık tüm demokratik ve anti-empyalist güçlerin genel amacıdır. Organize edilmiş tek bir sendikal gücün fabrikalar dışında da inşa edilmesi büyük önem taşır.

Eylem birliği, sendikal birliği sağlamanın önkoşuludur. Buna, işçi sınıfının tarihi rolüne hak veren ve bunun için sorumluluk duyan herkesin ortak çabalarıyla erişilecektir. Bunun işçi sınıfı ve tüm ilerici demokratik hareket için taşıdığı büyük önemi bazı çelişkilerin aşılmasını da kolaylaştıracaktır. Ve bu gelişmeler anti-komünizmin yenilgisini hazırlayacaktır. Demokratik bir toprak reformu için mücadele ülkelerimizin çoğunda ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesiyle iç içe geçmiş bulunuyor ve bu işçiler ve köylüler arasındaki bağlaşıklığın esas unsuru olmak bakımından da tüm ilerici ve devrimci hareketin bir görevidir.

Demokratik toprak reformu ile her şeyden önce, büyük toprak sahipliğinin yani feodal sömürü biçimlerinin ortadan kaldırılması, toprağın ücretsiz olarak onu işleyenlere verilmesi, köylülerin büyük çoğunluğunu ekonomik yaşama katarak iç pazarın güçlendirilmesini ve bunların yanında ileri üretim şekillerinin uygulanmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Bağımsız ekonomik gelişmeyi getirecek olan ileri endüstrileşme sürecinin

gerçekleşebilmesi mutlak olarak buna bağlıdır. Pratik gösterdi ki, tarım sorunlarını burjuva programının çerçevesi içinde çözmenin olanağı yoktur. Burjuvazi, çiftçilere kredi yoluyla toprak sağlamak ve üretime elverişli yeni alanlar açmak suretiyle toprak sahipliği ilişkilerinde yenilikler yaratmak ister. Bu planların başarısı toprak sahibi burjuvazinin ve emperyalist tekellerin kârını artırmaya yarayacaktır. Bu tür entrikalarla gerçek bir tarım reformu için verilen mücadelenin önü alınmak istenmektedir.

Emperyalizmin ideolojik baskısı altında ezilen ulusal kültürlerin geliştirilmesinin savunulması da genel kurtuluş mücadelesiyle bağlantılıdır. Resmî kültür, ABD emperyalizminin modellerini örnek alarak gerici azınlığın ilişkilerine tabi kılınmıştır.

Bu, Şili'de olduğu gibi, denendiği tüm yerlerde, ilerici ve halkla bütünleşmiş tüm kültürün faşist rejim altında bütün şekillerinin imha edilmesine yaramaktadır.

Kültürel bölgeler üzerine olan demokratik talepler, eğitim olanaklarını genişletmeyi, eğitimin karakterinin değiştirilip onun demokratikleştirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu talepler aynı zamanda işçilerin kültürel, eğitsel, bilimsel ve sanatsal faaliyetlere daha fazla katılmalarını da içerirler.

Entellektüel kesimin çoğunluğunun ilgisini yeni bir toplumun kurulmasına çekmek eğitimde tekelci bir azınlığın elverişli konumunu kırmaya ve geniş bir devrimci demokratik eğitimi gerçekleştirebilmeye bağlıdır. Bu kesimi halkın tümüne bağlı kılmak gerekir.

Latinamerika kültür değerlerinin halkın karşısındaki görevlerimizi, halkımızın tam bağımsızlık mücadelesinin organizasyonunu ve birliğini içerdiği bilinen bir olgudur. Bu aynı zamanda fikri bağımsızlığın, halkla-

rımızın ve ülkelerimizin kültürel gelişimi için zorunlu olan tek yol olduğunun da göstergesidir. Tüm anti-emperyalist ve kıta halklarının soylu ilerleme mücadelelerinin önemli bir bölümünü, ortak düşmana karşı dayanışma ruhu oluşturur. Bu dayanışma aynı zamanda tüm dünyada emperyalizme karşı savaş veren herkes için politik ve pratik yeni bir güç kaynağıdır.

VIII.

Latinamerikada devrimci mücadele zorlu ve karmaşıktır. ABD emperyalizmine karşı olan bütün güçlerin bu mücadeleye katılımı sağlanmalıdır. Bu arada devrimci hareket değişik tüm mücadele şekillerinden ve yöntemlerinden yararlanmalıdır. Mücadelenin yerini ve zamanının her bir ülke için değişik şartlarda beceriklice saptamak gerekir. Tüm legal olanakların kullanımı, anti-emperyalist güçlerin vazgeçilmez görevidir. Mücademizin değişmez ilkesi, halkların hakkını savunmayı, onların kovaladıkları amaçların demokratik çözümlere ulaştırılmasını sağlamayı içerir.

Şiddetin vazgeçilmezliğini benimseyenlerin başında devrimciler gelmektedir. Fakat bütün halkın ve devrimci güçlerin hak ve ödevleri, devrimci güçler ve halk hareketinin bütün olanaklarıyla karşı devrimci güçlere cevap vermek ve sonuç olarak çoğunluğun egemenliğine giden yolu açmak için silahlı hareketi hızlandırmaktır.

İşçi sınıfının çıkarlarıyla bütünleşmiş olan komünist partilerine düşen kesin ve tarihi görev, mücadelenin alışılmış ve alışılmamış bütün biçimlerine başvurma sorumluluğunu yükler. Komünistler günümüzün karmaşık koşullarında doğru siyasi hattı ancak Marksist - Leninist öğretinin rehberliğinde izliyebilirler. Onlar bu görevlerini tüm devrimci güçlerin bağımsızlığı içinde yerine getirmek zorun-

dadırlar. Ve onlar bunu temsil ettikleri sınıfın çıkarlarından dolayı değil, aynı zamanda devrimci teorinin gereği olarak yapmak zorundadırlar. Onlar, aynı zamanda öncülük olan bu durumlarını sabırlı çabalarıyla ve mücadelenin ön saflarında oldukları sürece hak ederler. Onlar bu öncü rollerine, halkların hareket programlarını tüm anti-emperyalist güçlerin mücadelesini birleştirmeyi ve devrimci değişim sürecinde yol göstermeyi başardıkları, bunun stratejik ve taktik durumlarına yaklaştıkları ölçüde hak edeceklerdir.

Biz komünistler, farklı nihai amaçlardan doğan farklı programlara ve ayrılıklara rağmen, bizimle birlikte ülkelerimizin herbirinde ulusal mücadeleye katılan herkesin, politik durumumuza ve ideolojimize saygı duymasını beklemek hakkına sahibiz. Çünkü biz bu güçlerle aynı platformda bulunuyoruz.

Halkların özgürlüğünü isteyen Latinamerika hükümetlerinin içindeki ve dışındaki tüm değişik hareketlerin önderleri, sosyo ekonomik amaçları bakımından komünist olmayan kararlar vermeye hak sahibidirler. Tarihin akışı Latinamerika'nın gelişimi için kimin doğru yolu seçtiğini gösterecektir. Biz komünistler, tarihin söz ve karar sahibi olduğundan şüphe etmeyiz.

Komünist olmayan biri ile anti-komünist arasında önemli bir fark vardır. Bir anti-komünist, tarihi kördür. Bu körlük başarısızlıkla mahkum olduğu her yerde ister istemez ve hiç bir fark gözetmeksizin gericiliğin en kötü biçimlerinin etkisine açıktır. Anti-komünizm gericiliğin ve sahte devrimciliğin çağımızdaki çekirdeğini oluşturur. Komünist olmayan bu kişilere saldırmayız ama onlar bizim eleştirilerimize de hazır olmalıdırlar. Biz anti-komünizme bilinçli olarak alet olanlara karşı ise acımasız davranacağız.

Şayet antiemperyalist birlik kaçınılmaz ise bunun içinde sol güçlerin birliği çok daha önemlidir.

Sosyalizm düşüncesinin dünyaya yayılan etkisi, Sovyetler Birliğinin geri dönülmez kazanımları, zorunlu olarak Marksist - Leninist teorinin etkisinin yükselmesine, Avrupadaki, Asyadaki sosyalist ülkelerle Küba'nın ekonomik, politik ve sosyal gelişmesinde tek güvence olduğu fikrinin kökleşmesinde, bugünkü toplumsal problemler için çözümler sunan tek bilimsel yolun komünist partilerin çabalarında somutlandığı gerçeğine ulaştırmakta ve bu durum komünist partilerin dışında değişik bazı nüansların ve geleneksel sol güçlerin sosyalist organizasyonlarının bir kısmının sosyalizmi hedef olarak seçmelerine yol açmaktadır.

Komünist partiler hangi stratejik ve taktik konsepsiyonlarda bu güçlerden ayrıldıklarını eğer doğru olarak gösterebilirlerse bu güçlerden bazıları emperyalist baskının yokedilmesinde ve gerçek sosyalizmin kurulmasında yönlendirilmeyi benimseyebilirler. Komünistler bu akımlarla aynı düşüncede olmadıklarını gizlemiyorlar. Fakat onlara karşı olan yanlış eğilimlere ve maceracı akımlar arasında da fark gözetirler. Anti-komünist ve anti-Sovyetik hiçbir sol güç olması mümkün değildir. Bu ölçütten hareketle komünistler bu tutumda olanları tecrit etmeye çalışırlar. Sol güçler arasındaki polemikler her zaman birlik ilişkilerinden hareketle ele alınıp değerlendirilmeli, ortak prensip ve görevlere dayanmalı, ancak böylece ortak mücadeleye varılabileceğinin taktik karakterini görmeli ve bunun araçlarını kullanmalıdır. Biz komünistler durumlarımızdan eminiz ve karşılıklı tartışmaları saygıyla yürütmeye hazırız. Bu, emekçi kitlelerin problemlerinin gerçek karakterinin tanınabildiği bir zeminde olmalıdır. Sol hareketin birliğinin sağlanması meselesi,

sorunların tek tek ve ayrıntılı olarak tartışılmasına ve geniş analizlerin yapılmasına kapalı değildir. Biz bu gerekçeyle Latinamerika komünistleri olarak sorunlarımızı tartışmaya hazır olduğumuzu her zaman açıkladık.

Biz Latinamerika'da sosyalizm'in gerçek öncüleri olmamızla gururlanmamıza rağmen, komünist partiler, gerekli önem ve ciddiyetle aynı hedefe yönelik olarak mücadele eden herkesin yanında savaşmaya hazırız. Latinamerika'lı devrimcilerin önüne bu aşamada açılan olanaklar emperyalist düşman ve onu destekleyen oligarşi ile derinleşen zıtlıklar birliği ve anti-emperyalist güçlerin karşılıklı anlayışını en önemli bir önşart haline getirmektedir.

Latinamerika komünist partileri, Latinamerika'nın devrimci davasını bütün güçleriyle destekleyeceklerini kararlaştırdılar. Onlar, kitleler üzerinde Marksizm - Leninizm düşüncesinin etkinliğinin artmasını kayıtsız şartsız istiyorlar. Bu özellikle işçi sınıfı ve onun sendikal kuruluşları için geçerlidir. Komünist partilerin emekçi köylüleri, tarım birliklerini, köylülüklerini ve diğer gurupları kazanması, ideolojik çalışmayı, şehirli ve köylü tabakalar arasında güçlenmeyi, öğrenciler, şehirli ve köylü tabakalar arasında güçlenmeyi, entellektüeller ve teknik elemanlar arasındaki bağları derinleştirmeyi ve halk güçlerine, ülke politikası üzerinde kesin bir etki yapma durumunda olduğunu göstermesi gerekiyor.

Komünist partilerinin, üyelerini ideolojik olarak yetkinleştirmeleri, onları Marksizm - Leninizmin teori ve pratiği ile eğitmeleri, her ultra sol ve reformist eğilimlerin foyasını açığa çıkarmaları doğrultusunda sürekli çalışmalar gösterilmesi, safalarının güçlendirilmesi bakımından büyük bir önem taşır. Sürekli gelişen ideolojik malzeme, liberal haddini bilmezliği ve mezhepçiliğe karşı sürekli ideolojik

mücadele komünist partilere, emperyalizme ve oligarşiye karşı daha başarılı bir ideolojik savaş yürütme olanağını sağlıyor. Anti-emperyalist mücadelenin çeşitli aşamalarında farklı sosyal tabakalar reformist - uzlaşmacı veya dar mezhepçi tutumlar alabilirler veya bu tür konsepsiyonlardan etkilenebilirler. Bu her iki zararlı akıma karşı sürekli mücadele, devrimci proletaryanın sınıf bilinçli ve bağımsız rolünü göstermesi yanında sağlam bir temel üzerinde birliğin güçlendirilmesini mümkün kılar.

Biz Latinamerika komünist partileri, kıtamızda son onyıllarda ve her yerde, ülkelerimizin bağımsızlığı ve sosyalizm için ölen binlerce komünist mücadelenin şerefine bayrağımızı bir kez daha yarıya indirmek için bu deklarasyonu bir vesile sayıyoruz.

Biz, işkence edilmiş, zulme uğramış, zindanlara atılmış binlerce komünist savaşçıyı selâmlıyoruz. Biz burada özellikle, serbest bırakılmalarını istediğimiz yoldaş Luis Corvalan, Antonio Maidana, Jaime Piez'i anıyoruz. Biz, partilerimizin üyesi olmayan ama zulüm ve işkence altında olan devrimcileri ve yurtseverleri selâmlıyoruz. Ve biz ulusal kurtuluş için ortak mücadelede ölenleri bir kez daha selâmlıyoruz.

Brezilya yurtsever ve ilerici güçleri zalim ve hazmedilemez bir baskı altında tutuluyorlar. Bu özellikle Brezilya Komünist Partisi ve onun Faşizme karşı kararlıca direnen önderleri için sözkonusudur. Tüm ilerici güçler üzerindeki bu terör, Brezilya halkının anti-emperyalist ve demokratik mücadelesiyle Latinamerika halklarının dayanışmasını korumayı ve geliştirmeyi gerektirmektedir.

Bizim dayanışmamız, Bolivya halkının ve işçilerinin Bonzer diktasına karşı cesur direnişi, Paraguayda zulüm ve işkence gören yurtseverler, korkunç bir diktatörlük altında ezilen Haiti halkı, 3 A denilen faşist ca-

ni guruplarının barbar provokasyonlarına maruz kalan Arjantin ilerici güçleri, Uruguay'da faşist Bordaberry'in zulümlerinin kurbanları, sömürge rejiminin işkencesi altındaki Porto-Riko yurtseverleri ve Amerika'nın öteki bölgelerinde anti-demokratik, diktatör yöntemlerin zulüm ve işkencelerine katlanmak zorunda kalanlar içindir.

Biz dayanışmamızı, cesareti ve kararlılığı ile, Guatemala'nın haksız ve kanlı rejimine karşı ulusal ve sosyal kuruluşu için mücadele yürüten Guatemala İşçi Partisi ve halkı için açıklıyoruz. Biz, Sormoza-Dynastion'in çeşitli işkencelerine maruz kalan, gerici Guatemala hükümetiyle bölgenin ülkelerinin işlerine haksız olarak karışan Nikaragua demokratik ve devrimci güçleriyle dayanışmamızı güçlendiriyoruz.

Biz, Lolita Lebron'la kıtanın tüm politik tutuklularının içinde en uzun işkence görmüş olan Portoriko kadın yurtseverlerine özel dayanışmamızı iletiyoruz. Lolita, inancından dolayı tutuklananların bir sembolü haline gelmiştir.

Emperyalizme karşı ortak mücadelede işçi sınıfı enternasyonalizminin sağlam temelli olan birlik ve dayanışmalarını güçlendirerek Latinamerika komünistleri, Marksizm-Leninizm ilkeleriyle şartlara uygun doğru politikalarını vurgulamaktadırlar.

IX

Mücadelemizin bu tarihi aşamadaki perspektifleri, Ayacucho (İspanya birliklerinin Güney Amerika'daki en son yenilgisi) muharebesinden 150 yıl sonra hayati önemde farklılıklar gösteriyor. Mücadelemiz kolonyal ve neo-kolonyal boyunduruğun son yenilgisine yöneliktir. Ve bu durum ulusal gelişme ve sosyal ilerlemenin önünde geniş olanaklar açmaktadır.

Kurtuluş mücadelemizin yeni dönemi,

sosyalist ülkelerin ekonomik alanda günden güne artan başarılarının bölge halklarına üstün bir moral sağladığı için bir dönem noktasında ilerliyor. Kapitalizmin işsizlik ve enflasyonist sarsıntılarında kurtulan sosyalist ekonominin başarılarını, bu sistemin bükülmez güçleri olarak görüyorlar. Aynı zamanda kapitalizmin sürekli derinleşen krizlerden bölge halkları yakından etkileniyorlar.

Latinamerika'da mücadelemiz, bugün yeniden inşa dönemini yaşayan yardıma muhtaç hindeğin halkını muzaffer halkasıyla kaynaştırıyor. Mücadelemiz emperyalizmin destek gücü olan ABD birliklerinin güneyden çekilmesi ve ülkenin barışçıl yeniden birliğinin sağlanması için mücadele eden Kore halkının haklı savaşıyla birlikte yürüyor.

Latinamerika mücadelesi, Küba ile sosyalist devletlerin topluluğuna katılan Asya ve Afrika ülkelerinde, emperyalizmin Yakındoğu'daki uzantısı rolünü oynayan siyonist İsrail'in karşısında Filistin ve Arap halklarının yanında yer alan kurtuluş dalgalarının bir parçasıdır. Bizim mücadelemiz, Gine, Mozambik ve Angola'da kolonyalizme, Afrika'nın güneyinde ırkçılığa karşı savaşan, Cezayir'de, VR Kongo'da, Somali'de, Gine'de, Güney Yemen'de değişiklikler hazırlayarak sosyalizme ilerleme yolunu seçen mücadelelerin tamamlayıcı bir bölümüdür.

Uluslararası arenada çağımızın baş çelişkisi, gelişen sosyalizm ile can çekişen kapitalizm arasındaki çelişkidir. Emperyalizme karşı mücadelede çağımızın üç büyük akımı birleşiyorlar: Dünya sosyalist sistemi, Uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi, Sosyalizmin sürekli ve başarılı gelişmesinin örneği olarak Sovyetler Birliği halkların gözleri önünde parlak bir örnek oluşturuyor.

58 yıl önce Lenin ve Bolşevik partisi-

sinin önderliğinde ilk muzaffer sosyalist devlet kurulduğunda, onun kaçınılmaz yenilgisinden söz etmekte emperyalizmin ve gericiliğin sözcüleri acele ettiler. İşçilerin ve köylülerin düzenli çabaları sonucu güçlenen sosyalist ülke ekonomisinin 5 yıllık planlar dönemine girmesinden 10 yıl sonra ulaştığı sağlam düzeye kapitalizm hiçbir zaman erişemedi. Emperyalistler, ilerleyen sosyalizmi yoketme görevini nazilerin sırtına yüklediler.

Sovyetler Birliği bütün sınavlardan başarıyla geçti. O, halklarının kahramanlığı sayesinde saldırıların tümünü geri püskürttü ve bugün, birkaç yıl öncesinde imkansız gibi görülen komünizm idealine ilerleme aşamasına varmış sosyalizmin hayranlık uyandıran bir örneğini sunuyor.

SSCB halklarına iyi yaşam ve artan mutluluk getiren ekonomik, politik ve sosyal başarılar yanında Sovyetler Birliği ve onun Komünist Partisi, proletarya enternasyonalizmine örnek olacak görevleri yerine getirdi ve gertirmeye devam ediyor. O, sadece 20 milyon ölü ve büyük ekonomik kayıplar pahasına insanlığı nazizmden kurtarmakla kalmadı, varlığı ve sürekliliği ile Avrupa ve Asya halklarının, emperyalizmin engellemeye güç yetiremediği devrimci dönüşümleri gerçekleştirmelerini ve sosyalizm yoluna girmelerini mümkün kıldı.

Yoldaş Fidel Castro'nun açıkladığı gibi, ilk sosyalist ülkenin yaratılmasını, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin kesin politikası, yardımları mümkün kılmıştır. Ulusal bağımsızlık ve sosyalizmi inşa mücadelesinde muazzam ve azgın emperyalist saldırıların karşısında başarıyla çıkabilmesi, Küba'nın açık ideolojik ve politik durumuna bağlı olarak gerçekleşen direkt yardımlara bağlıdır.

Latinamerika ve Karaib ülkelerinin komünist partilerinin bu toplantısında temsilciler, Lenin'in ülkesine ve bolşevikler tarafından kurulan par-

tisine karşı duydukları saygı, güven ve hayranlıklarını bir kez daha güçlendiriyorlar.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin gücü, uluslararası komünist hareketteki engellerin aşılmasının, Latinamerika halkları için kolonyalizmi ve neokolonyalizmi aşarak gelişme yolunda yürüyen dünyanın bir bölümü olarak, eşitsiz mücadele koşullarında kurtuluşlarının gerçekleşmesine kadar güvenilir bir garantisini oluşturuyor.

Dünya komünist hareketi, tüm devrimci, sosyalist ve anti-emperyalist güçlerin avantgardı olarak gerekliliğinden şüphe etmediği yeni bir uluslararası komünist partileri konferansının toplanması için Karaib bölgesi ve Latinamerika komünist partilerinin dileği vardır. Biz tüm dünya komünistleriyle ortak olarak, dünya komünist ve işçi hareketinin güçlenmesi açısından önemli bir pozitif faktör olarak gördüğümüz bu konferansın gerçekleştirilebilmesine elverişli olan şartların yaratılması için gösterilen çabalara katılıyoruz.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelişen birliği ve özellikle Ceza-yir'de toplanan «Grup 77» paktı dışı ülkelerin gücünü ve dünyanın üç kıtaya yayılmış geniş bir bölgesinde politik bilincin gelişmesini güçlendiriyor. Ekonomik gelişme programı —paktlar dışı ülkelerin hareketine ilişkin Georgetowm Konferansında düzenlenen ve tarihi IV. Cezayir oturumunda somutlanan— BM'in VI. olağanüstü oturumunda ülkelerimizin hakları genişliğine ve olumlu olarak tartışıldı, doğal kaynaklarımız üzerindeki tasarruf hakkımız tartışmasız karar altına alındı. Halklar böylece dünyaya yayılan emperyalizmle karşı karşıya geldiler. Latinamerika'daki mücadelenin, dünyadaki genel ekonomik ve politik mücadelenin bir kısmı olduğu görüldü. Paktlar dışı ülkeler hareketinde daha çok sosyaliz-

min inşasını hedef alan ve yarı feodal şartlar altında yaşayan ülkeler temsil ediliyorlar. Elbette ki bunların tümü aynı sağlam hattı izlemiyor. Ama onların ortak düşmanı emperyalizmdir. Ve bu ülkelerin önünde, emperyalizmin küstahlıklarına ve saldırganlıklarına karşı güçlerini ve çabalarını birleştirmeleri görevi duruyor. Latinamerika için, az gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkeler için, mücadelelerinde yalnız olmadıklarını bilmeleri ve onları destekleyen ve desteklemek zorunda olan güçleri doğru tahmin etmeleri büyük önem taşımaktadır.

Küba Komünist Partisi birinci sekreteri yoldaş Fidel Castro pakt dışı ülkelerin mücadelesi için kaçınılmaz bir gereklilik olan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin rolünü ve bu role doğal ve şartsız bağlılığı dile getirdi. Castro «iki emperyalist sistem» tezinin foyasını da meydana çıkardı. Bu tez, tek gerçek emperyalizmin sürekli buhranlarına ve tezatlarına hizmet ediyor. Bu bakış açısı Küba devriminin dünya devrimci hareketi ile birlikte gericil ideolojilerin yeni şekillerine karşı mücadelesinin devam ettiğini gösteriyor.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ve emekçi halk güçleri hareketi halkın özlemleri doğrultusunda tekelcilerin gücünü kıran değişimleri gerçekleştirmeyi ve barış için mücadeleyle emperyalizme sürekli yeni darbeler indiriyorlar. İşçi sınıfı ve büyük sermayenin öteki iç düşmanları, emperyalizme kesin bir çöküş hazırlayacak olan sosyalist ülkelerle geniş bağlaşıklar içindedirler ve bu güçlerin önemli bir bölümü ise ulusal kurtuluş hareketlerinin yanındadırlar.

Bu uluslararası dayanışma karşısında tüm halkların ve Latinamerika ilerici kurtuluş güçlerinin zorunlu birliği —ulusal ve kıtasal anlamda— daha yakıcı biçimde kendini hissettiriyor. Bu nedenle biz birkaç ülke ara-

sındaki sınır anlaşmazlıklarının göstermelik olarak abartılmasını kaygıyla izliyoruz. Bu atmosfer şovenist unsurlar ve emperyalizmin gizli casusluk örgütleri tarafından sürekli olarak körüklenmektedir. Bu yolla sözü geçen ülkeler, ortaklaşa ve emperyalizmin müdahalesinden uzak, barış içinde problemlerini çözmeleri mümkünken muhtemel bir kardeş kavgasına zorlanıyorlar.

Anti-emperyalist mücadelede güçlerin ortaklığı her şeyden önce eylemde birlik anlamını taşır. Bu, kitleleri seferber etmek için, yokluk ve sömürü altında inlemelerine rağmen bu mücadelenin dışında kalan grup ve güçleri de birliğe kazanın anlamına gelir. Bu birlik, farklı mücadele şekillerini birleştirmek zorundadır.

Bu birliğin ilkesel sağlamlığı, farklı görüşlerin amaçlarını eşleştirecek biçimde cesur ve esnek davranmayı, bu mücadeleye katılabileceklerden hiç kimseyi itmeyi gerektirir. Bu vazgeçilmez birliğin içinde gençliğin ve kadınların önemli bir yeri bulunmaktadır. Emperyalizme karşı gerçek bağımsızlık için verilen mücadele Latinamerika'nın milyonlarca genci için, mücadele tarihimizin onurlu kahramanlarının mirasını taşımak en büyük şeref ve en kutsal görevdir. Ulusal ve sosyal kurtuluşun elde edilmesi cehaletin, gericiliğin, beslenemeyişin, işsizliğin, fahişeliğin, eşitsizliğin, yarına güvensizliğin yokedilmesinin tek yoludur. Ulusal ve sosyal kurtuluş, yeni bir yaşama başlamak için —Küba gençliğinin heyecan ve sorumluluk bilinciyle götürdüğü gibitek yoludur.

Latinamerika kadınları iki açıdan önemli bir mücadele yürütmektedirler. Onlar kardeşlerinin yanında, işçi sınıfının, köylülüğün ve devrimci aydınların bir parçasıdırlar. Ayrıca onlar gerçek eşitlik için, çalışma hakkı için, tabii kültürel ihtiyaçlarının giderilmesi için kendi mücadelelerini